

Finansirano na osnovu posebnog Sporazuma o dodeli bespovratnih sredstava br. 2018/402--850 iz Višekorisičkog programa EU IPA II za Albaniju, Bosnu i Hercegovinu, Kosovo*, Crnu Goru, Severnu Makedoniju i Srbiju.

Investicioni okvir za Zapadni Balkan (WBIF) Podrška infrastrukturnim projektima Tehnička pomoć 9 (IPF9)

TA2018149 R0 IPA / AA-001107-001

MEDITERANSKI KORIDOR: SRBIJA - HRVATSKA CX ŽELEZNIČKA INTERKONEKCIJA BEOGRAD - ŠID – DRŽAVNA GRANICA, DEONICA STARA PAZOVA - GOLUBINCI - ŠID I ŽELEZNIČKA VEZA INĐIJA - GOLUBINCI, STUDIJA IZVODLJIVOSTI, ESIA, IDEJNI PROJEKAT, TENDERSKA DOKUMENTACIJA PLAN ANGAŽOVANJA ZAINTERESOVANIH STRANA

10. jun 2024. godine

Informacije o dokumentu

Podrška infrastrukturnim projektima (IPF) predstavlja instrument tehničke pomoći Investicionog okvira za Zapadni Balkan (WBIF) iz zajedničke inicijative Evropske unije, međunarodnih finansijskih institucija, bilateralnih donatora i vlada zapadnog Balkana koji podržava društveno-ekonomski razvoj i pristupanje EU Zapadnog Balkana obezbeđivanjem finansijske i tehničke pomoći za strateške infrastrukturne investicije. Ova tehnička pomoć finansira se sredstvima EU fondova.

Izjava o odricanju odgovornosti: Autori preuzimaju punu odgovornost za sadržaj ovog izveštaja. Iznesena mišljenja ne odražavaju nužno stav Evropske unije ili Evropske investicione banke.

OPŠTE INFORMACIJE

Ugovor:	Investicioni okvir za Zapadni Balkan, Podrška infrastrukturnim projektima Tehnička pomoć 9 (IPF9), Infrastrukture: Digitalna, Energetska, Životna sredina, Transport i Društvena
Broj ugovora:	TA2018149 R0 IPA
Naručilac:	Evropska investiciona banka
Izvođač radova:	EGIS International (FR) / WYG International (NL) / WYG International Danismanlik Limited Sirketi (WYG Turkiye) (TR) / COWI A/S (DK) / COWI AS (NO) / GOPA Infra GmbH (DE) / GOPA — Međunarodni konsultanti za energetiku GmbH (DE) / CESTRA d.o.o. Beograd (RS) / TRENCON Consulting & Planning Ltd (HU) SYSTEMA Consulting SMLTD (GR) / Dansko veće za izbeglice (DK) / SOFRECOM (FR)
Naziv potprojekta:	Mediterranski koridor: Srbija – Hrvatska CX, železnička interkonekcija Beograd - Šid – državna granica, deonica Stara Pazova - Golubinci - Šid i železnička veza Inđija - Golubinci, Studija izvodljivosti, ESIA, Idejni projekat, Tenderska dokumentacija
Ref. potprojekta:	WB20-SRB-TRA-03
Korisnici:	Ministarstvo građevinarstva, saobraćaja i infrastrukture (MGSI) Infrastruktura železnice Srbije a.d. (IŽS)
Sektor:	Transport
Zemlja:	Srbija
Vodeća FI:	Evropska investiciona banka (EIB)
Odgovorni IPF 9:	Natalia Tselenti
Datum početka potprojekta:	22. jul 2020. godine
Planirano trajanje potprojekta:	64 meseci
Očekivani rok za završetak:	1. april 2024. godine
Ref.br.:	020/24/Netehnički sažetak

ISTORIJAT IZMENA

Verzija	Datum	Proverio	Funkcija
V1	30. januar 2024. godine	Nikola Ristic	Rukovodilac projekta
V2	22. april 2024. godine	Nikola Ristic	Rukovodilac projekta
V3	7. jun 2024. godine	Nikola Ristić	Rukovodilac projekta

Verzija	Datum	Odobrio	Funkcija
V1	5. februar 2024. godine	Natalia Tselenti	Zamenik vođe tima IPF9
V2	30. april 2024. godine	Natalia Tselenti	Zamenik vođe tima IPF9
V3	10. jun 2024.godine	Natalia Tselenti	Zamenik vođe tima IPF9

SADRŽAJ

1 - UVOD	10
1.1 - Opravdanje, svrha i ciljevi Plana angažovanja zainteresovanih strana	12
1.2 - Sažetak potencijalnih ekoloških i društvenih uticaja	13
1.3 - Odnos Plana angažovanja zainteresovanih strana i drugih projektnih dokumenata i faza	14
2 - ZAKONODAVNI OKVIR	15
2.1 - Nacionalno zakonodavstvo	15
2.2 - EIB Standardi o angažovanju zainteresovanih strana.....	16
2.3 - Neusklađenost između srpskog pravnog okvira i EIB ekoloških i društvenih standarda.....	17
3 - IDENTIFIKACIJA I ANALIZA ZAINTERESOVANIH STRANA	17
3.1 - Metodologija identifikacije zainteresovanih strana, zajednica i područja pod uticajem projekta	18
3.2 - Strane na koje utiče projekat (direktno i indirektno).....	19
3.3 - Ostale zainteresovane strane i prekogranični uticaji.....	19
3.4 - Ugrožene ili ranjive grupe	20
3.5 - Lista zainteresovanih strana	23
4 - SAŽETAK SPROVEDENIH AKTIVNOSTI ANGAŽOVANJA ZAINTERESOVANIH STRANA	23
4.1 - Sastanci u opštinama na koje projekat utiče	24
4.2 - Komunikacija sa zainteresovanim stranama – Objavljivanje Netehničkog sažetka	24
4.3 - Javna prezentacija Nacrta prostornog plana područja posebne namene	25
4.4 - Javne konsultacije u opštinama na koje projekat utiče.....	26
4.5 - Sastanak o uticaju projekta na migrante smeštene u prihvatnim centrima.....	26
4.6 - Sastanak sa železničkim sektorom.....	27
4.7 - Fokus grupe sa migrantima i ženama u pogođenom području.....	28
4.8 – Koordinacione aktivnosti IŽS-a i Stručnog tima	28
4.9 - Obaveštavanje EIB-a.....	28
5 - PROGRAM ANGAŽOVANJA ZAINTERESOVANIH STRANA	28
5.1 - Strategija objavljivanja dokumenata.....	29
5.2 - Aktivnosti i metode u vezi sa javnim konsultacijama.....	30
5.3 - Razmena informacija.....	31
5.4 - Postojeći komunikacioni kapaciteti i zadaci IŽS-a	32
5.5 - Predložena strategija angažovanja ranjivih grupa.....	33

5.6 - Ažuriranje Plana angažovanja zainteresovanih strana	33
6 - ODGOVORNOSTI ZA IMPLEMENTACIJU PLANA ANGAŽOVANJA ZAINTERESOVANIH STRANA	33
7 - ŽALBENI MEHANIZAM	34
7.1 - Pregled žalbenog mehanizma	35
7.2 - Postupak i administracija žalbi	35
7.3 - Odgovornosti PIU IŽS, praćenje i izveštavanje o žalbama	37
8 - PRAĆENJE I IZVEŠTAVANJE	37
8.1 - Izveštavanje EIB-a i interno izveštavanje u IŽS-u	37
8.2 - Izveštavanje zainteresovanih strana	37

SPISAK SLIKA

SLIKA 1 – POLOŽAJ PRUGE NA ŽELEZNIČKOJ MREŽI EU	10
SLIKA 2 – GLAVNE TRASE ŽELEZNIČKE MREŽE U REPUBLICI SRBIJI	11
SLIKA 3 – SATELITSKI SNIMAK ŽELEZNIČKE TRASE, TERITORIJE I OPŠTINA NA KOJE PROJEKAT UTIČE	12
SLIKA 4 – MAPA ŽELEZNIČKE TRASE I STANICA	12
SLIKA 5 – PRILIV MIGRANATA NA BALKANSKOJ RUTI.....	21
SLIKA 6 – PRIHVATNI CENTRI U SRBIJI	22
SLIKA 7 – UDEO ROMA U OPŠTINAMA I NASELJIMA KROZ KOJA PROLAZI TRASA.....	23
SLIKA 8 – OKVIRNA ORGANIZACIJA ŽALBENOG MEHANIZMA	35

SPISAK TABELA

TABELA 1 – POTENCIJALNI UTICAJI PROJEKTA NA ŽIVOTNU SREDINU I DRUŠTVO	14
TABELA 2 – OSTALE ZAINTERESOVANE STRANE U PROJEKTU.....	19
TABELA 3 – FUNKCIJE I ODGOVORNOSTI UPRAVLJANJA ANGAŽOVANJEM ZAINTERESOVANIH STRANA	33
TABELA 4 – KONTAKT PODACI PIU IŽS.....	36
TABELA 5 – POKAZATELJI PRAĆENJA (INDIKATORI UČINKA ANGAŽOVANJA ZAINTERESOVANIH STRANA).....	38

SPISAK SKRAĆENICA / REČNIK POJMOVA

AADT- Prosečan dnevni saobraćaj na godišnjem nivou	KoM- Inicijalni sastanak
AI- Veštačka inteligencija	K.P- stacionaža
ANFIS- Adaptivni neuro fazi sistem zaključivanja	LARPF – Okvir politike eksproprijacije i raseljavanja
ATP- Automatska zaštita voza	LC- Putni prelaz u nivou
BAU- Uobičajeno poslovanje	LM71- Model opterećenja 71
BiH –Bosna i Hercegovina	MGSI- Ministarstvo građevinarstva, saobraćaja i infrastrukture
CA- Naručilac	MIS- Informacioni sistem upravljanja
CAPEX- Kapitalni rashodi	MoM- Zapisnik sa sastanka
CBA- Analiza troškova i koristi	NGO- Nevladina organizacija
CIP –Centar za istraživanje i projektovanje	NIPAC- Nacionalni koordinator za instrument pretpristupne pomoći
COVID-19- Koronavirus 2019	NKE- Ostali eksperti
CTC- Centralizovano upravljanje saobraćajem	NPV- Neto sadašnja vrednost
DB- Projektovanje i izgradnja	O/D- Poreklo/odredište
DMT- Tim za upravljanje raspoređivanjem	OG- Službeni glasnik
DTL –Zamenik rukovodioca tima	OHCL- Ostali kontaktni vodovi
E&S –Životna sredina i socijalna pitanja	OPEX- Operativni rashodi
EC- Evropska komisija	PCU-Putnički vagon
EIA –Procena uticaja na životnu sredinu	PE- Polietilen
EIB – Evropska investiciona banka	PFS –Prethodna studija izvodljivosti
EIRR- Ekonomska interna stopa prinosa	PM- Rukovodilac projekta
ENVP- Ekonomska neto sadašnja vrednost	PS- Pogonska stanica
ERR- Ekonomska stopa prinosa	QA- Garancija kvaliteta
ERTMS- Evropski sistem za upravljanje železničkim saobraćajem	RAP- Akcioni plan za raseljavanje
ESIA- Procena uticaja na životnu sredinu i socijalna pitanja	RC- Armirani beton
ESMP- Plan upravljanja životnom sredinom i socijalnim pitanjima	RFA- Zahtev za dobijanje saglasnosti
ETCS – Evropski sistem za upravljanje saobraćajem vozova	RID- Pravilnik o međunarodnom železničkom prevozu opasne robe
EU- Evropska unija	RS- Republika Srbija
EUD –Delegacija Evropske unije	SC- Nadzorni odbor
EVP- Elektrovučna podstanica	SEP- Plan angažovanja zainteresovanih strana
FIDIC – Međunarodna federacija inženjera konsultanata	SNKE- Viši ostali eksperti
FNPV- Finansijska neto sadašnja vrednost	SPM- Sektorski rukovodilac projekta
FO – Optička vlakna	TA –Tehnička pomoć
FRR- Finansijska stopa prinosa	TC- Upravljanje saobraćajem
GDP – Bruto domaći proizvod	TL- Vođa tima
HŽ- Hrvatske željeznice	ToR- Projektni zadatak
IFI –Međunarodna finansijska institucija	TSI –Tehničke specifikacije za interoperabilnost
IFICO- Kancelarija za koordinaciju MFI, projekat kojim upravlja EK DG NEAR	UIC –Međunarodna železnička unija
IM- Upravljač infrastrukture	WBIF- Investicioni okvir za Zapadni Balkan
IPF- Podrška infrastrukturnim projektima	
IŽS – Infrastruktura železnice Srbije	
JASPERS- Zajednička pomoć za podršku projektima u evropskom regionu	
JSC- Akcionarsko društvo	
KE – Ključni ekspert	

REČNIK POJMOVA

Područje uticaja	Oblasti, pojedinci i zajednice na koje utiču kumulativni uticaji daljeg planiranog razvoja projekta ili drugi izvori sličnih uticaja izvan oblasti projekta ili aktivnosti u geografskom području, bilo koji postojeći projekat ili stanje, i drugi razvoji u vezi sa projektom koji se realno mogu očekivati u trenutku kada se sprovodi analiza.
Konsultacije	Proces deljenja informacija, dobijanja povratnih informacija i/ili saveta od zainteresovanih strana i uzimanja u obzir ovih stavova prilikom donošenja projektnih odluka i/ili postavljanja ciljeva i definisanja strategija.
Standardi EIB-a koji se odnose na životnu sredinu i socijalna pitanja (ESS)¹	Standardi EIB-a koji se odnose na životnu sredinu i društvena pitanja, predstavljaju operativni prevod politika i principa sadržanih u Izjavi EIB-a o ekološkim i društvenim principima i standardima i grupisani su u 11 tematskih oblasti koje pokrivaju čitav niz uticaja i pitanja koja se odnose na životnu sredinu, klimu i društvo.
Procena uticaja na životnu sredinu i društvo (ESIA)	Proces identifikacije, predviđanja i evaluacije pozitivnih i negativnih ekoloških i društvenih uticaja projekta na bio-fizičku i društvenu sredinu, kao i prepoznavanja modaliteta izbegavanja, minimiziranja, ublažavanja i kompenzacije, uključujući kompenzaciju u slučaju životne sredine i popravljavanje u slučaju društvenih uticaja, primenom hijerarhije ublažavanja. Ovaj proces uključuje konsultacije sa direktno i indirektno zainteresovanim stranama i izradu plana upravljanja životnom i društvenom sredinom sa detaljima o primeni mera za ublažavanje.
Plan upravljanja životnom sredinom i društvenim pitanjima (ESMP)	Plan koji čini deo ESIA i utvrđuje mere potrebne za maksimiziranje koristi od projekta, izbegavanje, minimiziranje, ublažavanje i nadoknađivanje (u slučaju životne sredine) ili ispravljanje (u slučaju društvenih uticaja) bilo kakvih negativnih ekoloških i društvenih uticaja, zajedno sa proračunom i procenama troškova, izvorima finansiranja i adekvatnim institucionalnim aranžmanima, nadzorom, izveštavanjem i odgovornostima koji mogu osigurati pravilnu implementaciju i redovne povratne informacije o usklađenosti sa planom upravljanja životnom sredinom i društvenim pitanjima.
Stručni tim	Angažovan je tim različitih eksperata da sprovedu istraživanja, pomogne promoteru projekta u izradi dokumentacije i u sprovođenju aktivnosti angažovanja zainteresovanih strana tokom određenih faza projekta.
Mesna zajednica	Najmanja administrativna jedinica u Republici Srbiji koju predstavlja predsednik, potpredsednik ili sekretar mesne zajednice.
Ostale zainteresovane strane (OIP)	Odnosi se na pojedince, grupe ili organizacije zainteresovane za projekat, čija zainteresovanost proizilazi iz lokacije projekta, njegovih karakteristika, uticaja ili pitanja koja se odnose na javni interes (na primer: regulatorni organi, vladini službenici, privatni sektor, naučna zajednica, akademski radnici, sindikati, ženske organizacije, druge organizacije civilnog društva, kulturne grupe itd.)
Jedinica za realizaciju projekta (PIU)	PIU predstavlja radnu jedinicu koju formira promoter i koja je odgovorna za koordinaciju izvođenja projekta. U ovom projektu, promoter je organizovan kroz Sektor IŽS za implementaciju projekata finansiranih od strane EU.
Projekat	Rekonstrukcija i modernizacija železničke pruge Beograd – Šid – državna granica, deonica Stara Pazova – Golubinci – Šid i železnička veza Inđija – Golubinci.
Strane na koje projekat utiče (PAP)	Uključuje one pojedince, grupe ili lokalne zajednice na koje projekat utiče ili na koje će verovatno uticati usled stvarnih uticaja ili potencijalnih rizika za njihovo fizičko okruženje, zdravlje, sigurnost, kulturološke navike, dobrobit ili sredstva za život.
Promoter projekta (Korisnik)	Predstavlja nadležnu državnu instituciju za realizaciju projekta, u ovom slučaju je to Ministarstvo građevinarstva, saobraćaja i infrastrukture (MGSI) Republike Srbije i Infrastruktura železnica Srbije (IŽS).
Akcionni plan raseljavanja (RAP)	Dokument usaglašen sa principima i ciljevima politike raseljavanja MFI u kojem promoter precizira procedure koje će pratiti i radnje koje će preuzeti u određenom području kako bi ublažio štetne efekte, nadoknadio gubitke i pružio razvojnu pomoć osobama i zajednicama na koje projekat utiče.

¹ Izvor: <https://www.eib.org/en/publications/eib-environmental-and-social-standards>.

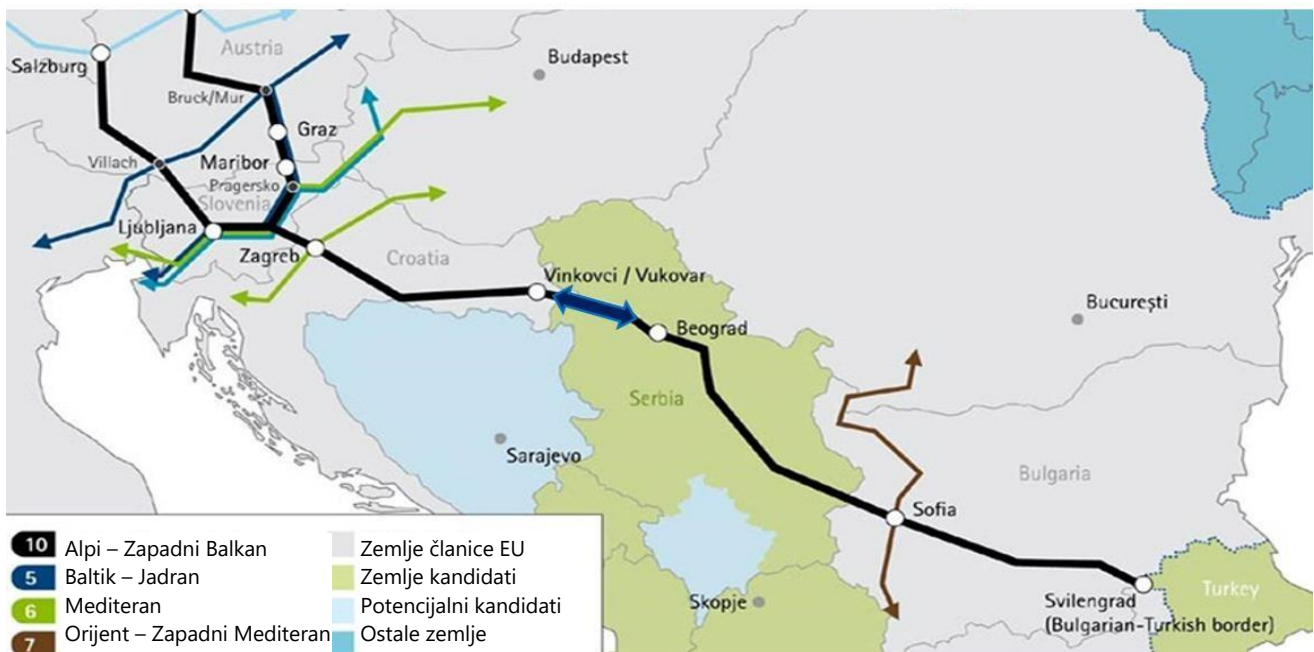
Društveni uticaji	<p>Prema Međunarodnoj asocijaciji za procenu uticaja, društveni uticaji, u svrhu njihove procene, mogu se definisati kao promena jedne ili više sledećih okolnosti:</p> <ul style="list-style-type: none">- Načina života ljudi – kako žive, rade, igraju se i komuniciraju na svakodnevnoj osnovi;- Njihove kulture – odnosno njihovih zajedničkih verovanja, običaja, vrednosti i jezika ili dijalekta;- Njihove zajednice – njene kohezije, stabilnosti, karaktera, usluga i objekata;- Njihovih političkih sistema – stepena u kojem ljudi učestvuju u donošenju odluka koje utiču na njihove živote, nivo demokratizacije i resursa koji su za to obezbeđeni;- Njihovog okruženja – kvaliteta vazduha i vode koju ljudi koriste; raspoloživosti i kvaliteta hrane koju jedu; nivoa opasnosti ili rizika, prašine i buke kojoj su izloženi; adekvatnosti sanitarnih uslova, njihove fizičke sigurnosti i njihovog pristupa resursima i kontrole nad njima;- Njihovog zdravlja i dobrobiti – zdravlje je stanje potpunog fizičkog, mentalnog, socijalnog i duhovnog blagostanja, a ne samo odsustvo bolesti ili slabosti;- Njihovih ličnih i imovinskih prava – posebno da li su ljudi ekonomski pogođeni, ili doživljavaju lični nedostatak koji može uključivati kršenje njihovih građanskih sloboda;- Njihovih strahova i težnji – njihova percepcija o bezbednosti, njihovi strahovi o budućnosti svoje zajednice i njihove aspiracije za svoju budućnost i budućnost svoje dece.
Zainteresovane strane	<p>Zainteresovane strane su svi oni koji će biti ili je verovatno da će biti direktno ili indirektno pogođeni projektom, u pozitivnom ili negativnom smislu (obično se nazivaju ljudi ili zajednice na koje projekat utiče), kao i oni koji bi mogli biti zainteresovani za projekat ili uticati na projekat.</p>
Angažovanje zainteresovanih strana	<p>Kontinuirani proces identifikovanja, komuniciranja i olakšavanja dvosmernog dijaloga sa zainteresovanim stranama. Odnosi se na potrebu za različitim pristupima i načinima komunikacije sa raznovrsnim grupama i pojedincima, posebno sa onima koji su u nepovoljnijem položaju ili su ranjiviji, uključujući razmatranje komunikacijskih i fizičkih izazova pristupačnosti mesta sastanaka.</p>
Ranjive grupe	<p>Odnosi se na ljude ispod granice siromaštva, bez poseda, starije osobe, žene i decu, kao i one koji, zbog pola, etničke pripadnosti, starosti, fizičkog ili mentalnog invaliditeta, ekonomskog nepovoljnog položaja ili socijalnog statusa, mogu biti u višoj meri pogođeni raseljavanjem i drugim aktivnostima projekta nego drugi, ili koji mogu biti ograničeni u svojoj sposobnost da zatraže ili iskoriste pomoć prilikom preseljenja i povezane razvojne pogodnosti.</p>

1 – UVOD

Ovaj projekat je usredsređen na izradu Studije izvodljivosti sa Idejnim projektom za rekonstrukciju i modernizaciju dvokolosečne pruge Beograd – Šid – državna granica, deonica Stara Pazova – Golubinci – Šid i železnička veza Inđija – Golubinci (u daljem tekstu: projekat). Rekonstrukcija i modernizacija pruge definisani su kao prioritet budućeg razvoja železničke mreže Srbije zbog velikog značaja ove pruge, kao i njenih niskih tehničkih karakteristika koje utiču na redovni putnički i teretni saobraćaj.

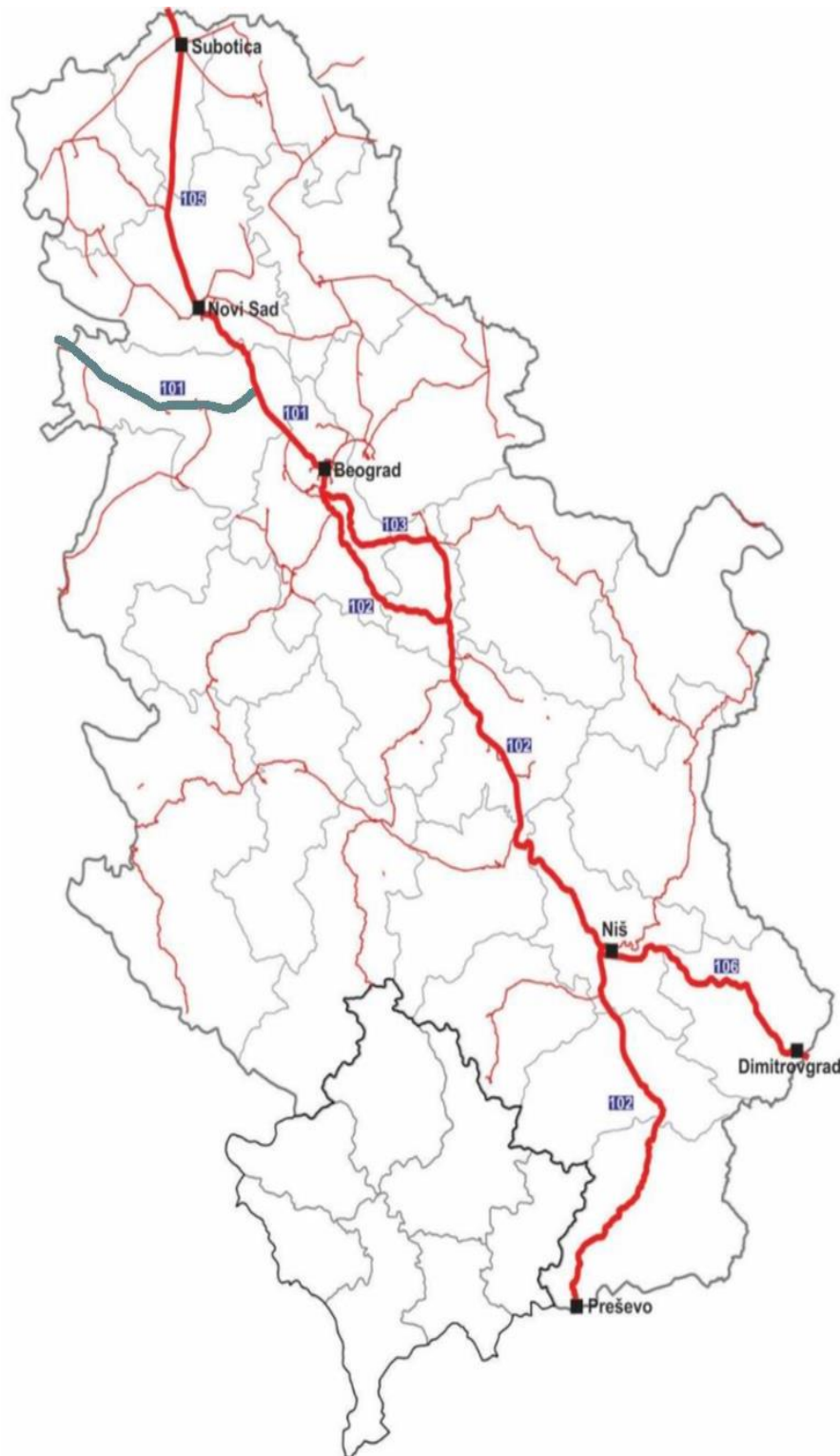
Pruga Beograd - Šid - Hrvatska granica je deo nekadašnjeg Panevropskog koridora H grana C (Salzburg - Ljubljana - Zagreb - Beograd - Niš - Sofija - Dimitrovgrad - Istanbul), koji povezuje Evropu sa Malom Azijom. Prema Evropskom sporazumu o važnim međunarodnim linijama za kombinovani transport i pratećim postrojenjima (AC, AGTC) ona pripada međunarodnoj železničkoj mreži "CE", označenoj kao E-70/85. Sporazumom o Procesu saradnje u jugoistočnoj Evropi (SEECP) uvrštena je u mrežu visokih performansi u ovom delu Evrope, čiji je cilj povećanje brzine na 160-200 km/h.

SLIKA 1 – POLOŽAJ PRUGE (PLAVA STRELICA) NA ŽELEZNIČKOJ MREŽI EU

Rezultat projekta trebalo bi da bude modernizacija postojeće železničke pruge u skladu sa standardima Trans-evropske transportne mreže (TEN-T), čineći je pouzdanim i konkurentnim vidom transporta, i da doprinese povećanju potražnje za putničkim i teretnim saobraćajem. Ovaj cilj će biti postignut na isplativ i održiv način, u skladu sa strateškim planovima na nacionalnom, regionalnom i lokalnom nivou, kao i sa međunarodno dogovorenim tehničkim specifikacijama za interoperabilnost i sa tehničkim zahtevima za osnovnu TEN-T mrežu.

Osnovni koncept modernizacije i rekonstrukcije železničke pruge Beograd – Šid – državna granica podrazumeva formiranje dvokolosečne magistralne pruge za mešoviti (putnički i teretni) saobraćaj za projektovanu brzinu vozova do 200 km/h, dok je pruga Inđija - Golubinci projektovana kao dvokolosečna (dogradnjom novog koloseka) za projektovanu brzinu od 120 km/h kao najracionalnije rešenje.

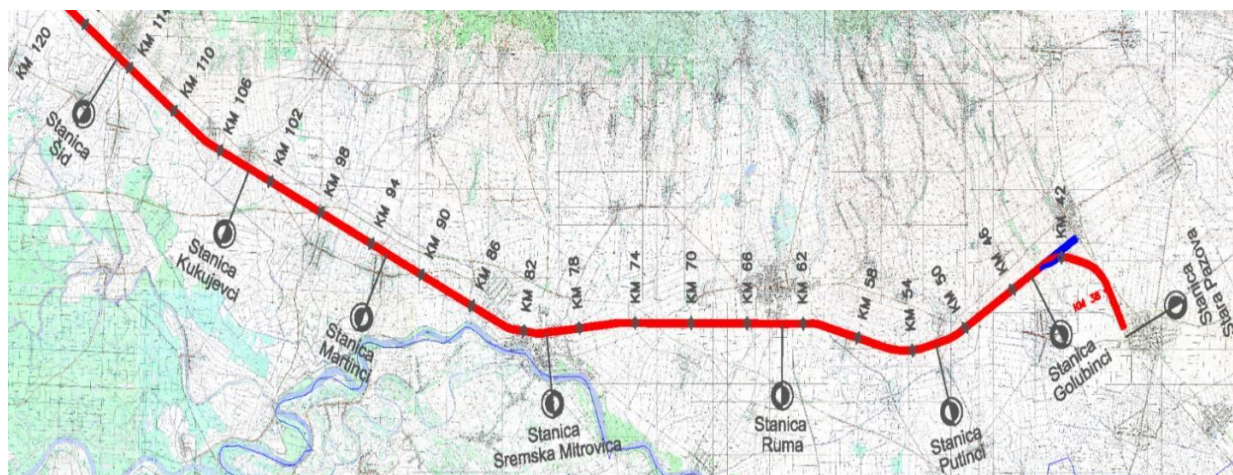

**SLIKA 2 – GLAVNE TRASE ŽELEZNIČKE MREŽE U REPUBLICI SRBIJI
(SA PROJEKTNOM DEONICOM KOJA JE OBELEŽENA PLAVOM BOJOM)**

Trasa pruge Stara Pazova – Golubinci – Šid duga je 84,2 km, dok je dužina pruge Inđija – Golubinci 4,2 km. Trasa će prolaziti kroz 5 opština, direktno utičući na ukupno 19 naselja.

SLIKA 3 – SATELITSKI SNIMAK ŽELEZNIČKE TRASE, TERITORIJE I OPŠTINA NA KOJE PROJEKAT UTIČE

SLIKA 4 – MAPA ŽELEZNIČKE TRASE I STANICA

U cilju racionalizacije troškova izgradnje i nivoa usluge, zbog prostornih i drugih ograničenja, nije bilo moguće postići brzinu od 200 km/h na celoj pruzi. Na području stanica Ruma i Šid usvojena je brzina do 160 km/h, dok je na području stanice Sremska Mitrovica planirana brzina do 120 km/h. Na delu pravca Stara Pazova - Golubinci i Indija - Golubinci usvojene su brzine do 160 km/h, odnosno 120 km/h.

Prema ekološkoj i socijalnoj politici Međunarodnih finansijskih institucija (MFI), projekat je klasifikovan kao projekat A kategorije, koji će verovatno imati negativne ekološke ili društvene uticaje.

1.1 - Opravdanje, svrha i ciljevi Plana angažovanja zainteresovanih strana

Očekuje se da će projekat biti finansiran putem zajma Evropske investicione banke (EIB) i podržan značajnim sredstvima Evropske unije (EU). Ovim projektom će operativno upravljati i sprovođiće ga Infrastruktura željeznice Srbije (IŽS/Promoter), državno preduzeće sa pozitivnim iskustvom u realizaciji različitih projekata podržanih od strane međunarodnih finansijskih institucija.

Radnje i aktivnosti za koje se traži potencijalno finansiranje od EIB-a podležu primeni odgovarajućih standarda koji se odnose na životnu sredinu i društvena pitanja. EIB-ovi ekološki i socijalni standardi od 2. februara 2022. godine (ESS) grupisani su u 11 tematskih oblasti koje pokrivaju čitav niz uticaja i pitanja vezanih za životnu sredinu, klimu i društvo.

Ovaj Plan angažovanja zainteresovanih strana, u skladu sa Standardom 2. ESS-a, ističe odgovornosti promotera za implementaciju transparentnog i kontinuiranog angažovanja zainteresovanih strana u okviru projekta, sa ključnim ciljevima:

- Usvajanje sveobuhvatnog i sistematičnog pristupa konstruktivnom angažovanju zainteresovanih strana, odnosno osobama i/ili zajednicama koje su direktno ili indirektno pogođene projektom, ili onima koji mogu imati interese u projektu i/ili mogućnost da utiču na njegov ishod, bilo pozitivno ili negativno;
- Obezbeđivanje da zainteresovane strane pravovremeno dobiju informacije o rizicima u pogledu životne sredine, klimatskih i/ili društvenih rizika i uticaja projekta na način koji je kulturno prihvatljiv i razumljiv svim zainteresovanim stranama, uključujući one kojima su potrebne posebne mere podrške ili pomoći;
- Promovisanje i omogućavanje značajnog i slobodnog učešća i doprinosa zainteresovanih strana u procesima donošenja odluka u vezi sa projektima koji mogu uticati na njih, sa težnjom izgradnje međusobnog poverenja i poboljšanja rezultata projekta;
- Omogućavanje nosiocima prava delotvornih načina za podnošenje žalbi i pristup pravnim lekovima kao i promovisanje organizacijske odgovornosti i stalnog učenja i napredovanja.

Uloga ovog Plana angažovanja zainteresovanih strana je da razvije i usmeri komunikaciju IŽS-a sa svim relevantnim zainteresovanim stranama, kako bi se osiguralo njihovo angažovanje tokom životnog ciklusa projekta i omogućilo prikupljanje i razmena informacija neophodnih za izradu i sprovođenje aktivnih mera koje će anulirati i ublažiti negativne uticaje projekta.

Informacije će biti dostupne i distribuirane svim dostupnim zainteresovanim stranama u odgovarajućem formatu. Plan angažovanja zainteresovanih strana će pružiti mogućnosti za prijem povratnih informacija zainteresovanih strana u cilju njihove analize i razmene komentara. Sveobuhvatne i smislene javne konsultacije biće organizovane tokom čitavog životnog ciklusa projekta, sprovedene na otvoren način, bez spoljnih intervencija, mešanja, prinude ili zastrašivanja.

Da bi se omogućilo prihvatanje primedbi zainteresovanih strana, ali i pozitivnih povratnih informacija tokom životnog ciklusa projekta, Plan angažovanja zainteresovanih strana predviđa uspostavljanje odgovarajućeg žalbenog mehanizma za rešavanje žalbi i obeštećenje. Opseg tog mehanizma prati celokupnu aktivnost, ali neće služiti kao žalbeni mehanizam za zaštitu radnika. Za ovu svrhu biće uspostavljena posebna struktura za pritužbe u vezi sa radnim mestom.

Posebna pažnja posvećena je ranjivim grupama, domaćinstvima i pojedincima.

1.2 - Sažetak potencijalnih ekoloških i društvenih uticaja

Potencijalni ekološki i društveni uticaji na nivou projekta, koji su identifikovani tokom faze prikupljanja i analize podataka² i kasnije, biće glavne teme tokom angažovanja zainteresovanih strana. Ti uticaji obuhvataju, ali nisu ograničeni na:

² Izveštaj o obimu dostupan je na linku: https://infrazs.rs/wp-content/uploads/2023/12/Belgrade-Sid%20railway%20ESIA%20Scoping_Report_engl.pdf.

TABELA 1 – POTENCIJALNI UTICAJI PROJEKTA NA ŽIVOTNU SREDINU I DRUŠTVO

Potencijalni uticaji na životnu sredinu	Potencijalni uticaji na društvo
<ol style="list-style-type: none"> 1. Privremeni vizuelni uticaj nastao usled građevinskih aktivnosti u toku izgradnje mostova, podvožnjaka, nadvožnjaka itd.; 2. Građevinski radovi mogu uticati na klimu kroz povećanje koncentracije CO2 usled degradacije vegetacije tokom zemljanih radova (radni kampovi, eventualni pristupni putevi, čišćenje vegetacije uz radni pojas sa obe strane železničke pruge); 3. Uticaji izazvani prašinom i česticama od građevinskih radova; 4. Uticaji buke i vibracija od zemljanih i građevinskih radova (pobijanja šipova itd.); 5. Negativni uticaji projektivnih aktivnosti na osetljivu floru, faunu i staništa (npr. buka, nekontrolisana urbanizacija) tokom građevinskih radova i aktivnosti pre puštanja pruge u rad. Širenje alohtonih, posebno invazivnih biljnih vrsta; 	<ol style="list-style-type: none"> 6. Fizičko raseljavanje, trajni i privremeni gubitak objekata i zemljišta, razdvajanje zemljišta i zajednica, prava na naknadu štete; 7. Ekonomsko izmeštanje, gubitak sredstava za život i prava na nadoknadu; 8. Trajno zatvaranje postojećih prelaza lokalnog nivoa zbog planirane brzine kretanja vozova i postavljanje ograde duž pruge; 9. Trajno zatvaranje stajališta; 10. Zdravlje i bezbednost zajednice tokom radova; 11. Privremeno zatvaranje lokalnih puteva i ograničenje korišćenja komunalnih usluga (plin, struja, voda itd.) za vreme izvođenja građevinskih radova; 12. Priliv radne snage; 13. Štetni uticaji na ranjive grupe, uključujući migrante koji koriste železničku prugu za putovanje ka zemljama EU; 14. Uticaj na železnički sektor i putnike; 15. Uticaji na kulturno nasleđe; 16. Prekogranični socio-ekonomski uticaji; 17. Dodatna vrednost projekta, dobrobiti i podrška za zajednicu.

Tri ključna negativna društvena uticaja projekta prepoznata u ovom trenutku su:

- a. Raseljavanje ljudi iz njihovih domova i eksproprijacija zemljišta koji zahtevaju da se posebna pažnja obrati na:
 - Poljoprivrednike koji ostvaruju prihod obradom zemlje;
 - Železničke radnike koji koriste (kao zakupci) javne zgrade duž pruge za stanovanje;
 - Žene koje su tradicionalno prepoznate kao osobe koje odustaju od vlasništva nad nepokretnom imovinom u korist muških rođaka ili muževa;
 - Svaku ugroženu osobu pogođenu raseljavanjem.
- b. Trajno zatvaranje saobraćajne infrastrukture važne za lokalno stanovništvo koje se odnosi na:
 - Trajno zatvaranje železničkih stajališta - zbog nedovoljnog broja putnika i planiranih brzina vozova;
 - Trajno zatvaranje putnih prelaza preko pruge - zbog postavljanja ograde duž pruge.
- c. S obzirom na planiranu brzinu vozova i smanjenje buke, postoji rizik od povećanog broja nesreća za migrante koji koriste predmetni železnički koridor kao svoju trasu ka zemljama EU.

1.3 - Odnos Plana angažovanja zainteresovanih strana i drugih projektnih dokumenata i faza

Konsultacije i angažovanje zainteresovanih strana sastavni su deo procesa procene uticaja na životnu sredinu i društvo (ESIA). Svrha ESIA-e je proceniti potencijalne uticaje projekta i aktivnosti povezanih s projektom na životnu sredinu (uključujući bio-fizičke i društveno-ekonomske resurse) i, gde je primenjivo, osmisлити mere

ublažavanja ili poboljšanja kako bi se izbegli, uklonili ili smanjili negativni uticaji i poboljšali pozitivni ekološki i socio-ekonomski uticaji.

S obzirom na gore navedeno, ovaj Plan angažovanja zainteresovanih strana trebalo bi da propiše metode objavljivanja dokumenata i informacija, smislenih konsultacija i razmene podataka kako bi se omogućilo odgovarajuće angažovanje zainteresovanih strana tokom sledećih koraka ESIA-e:

- Dodatnih istraživanja i anketa potrebnih radi kompletiranja opšte procene stanja životne sredine, društvenog i kulturnog nasleđa;
- Identifikovanja i procene uticaja na životnu sredinu, socio-ekonomsko i kulturno nasleđe;
- Izrade mera za smanjenje negativnih uticaja i unapređenje pozitivnih, kao i procedura za nadzor;
- Izrade Akcionog plana raseljavanja (RAP) i
- Izrade Plana upravljanja zaštitom životne sredine i socijalnim pitanjima (ESMP).

U vreme izrade ovog Plana angažovanja zainteresovanih strana, faza ESIA-e je u toku. IŽS bi, uz adekvatnu podršku Stručnog tima, do kraja 2024. godine trebalo da realizuje planirane aktivnosti angažovanja propisane ovim dokumentom. Nakon formalnog usvajanja Elaborata o eksproprijaciji i ESIA Izveštaja, IŽS će izraditi Akcioni plan raseljavanja uz podršku Stručnog tima.

2 - ZAKONODAVNI OKVIR

Od Ustava Republike Srbije do širokog normativnog okvira koji čini pravni sistem Srbije, evidentna je snažna posvećenost i otvorenost za angažovanje zainteresovanih strana.

2.1 - Nacionalno zakonodavstvo

Spisak ključnih zakona Republike Srbije koji propisuju aktivnosti angažovanja zainteresovanih strana i građana obuhvataju, ali se ne ograničavaju na:

Ustav Republike Srbije (2006) proklamuje vladavinu prava i socijalnu pravdu, principe građanske demokratije, ljudska i manjinska prava i slobode, te privrženost evropskim principima i vrednostima. Član 74. proklamuje pravo na zdravu životnu sredinu i garantuje pravo na pravovremeno i sveobuhvatno informisanje o stanju životne sredine. Istovremeno, član 46. garantuje slobodu mišljenja i izražavanja, kao i slobodu traženja, primanja i širenja informacija i ideja govorom, pisanjem, slikom ili na bilo koji drugi način.

Zakon o slobodnom pristupu informacijama od javnog značaja (2004) propisuje da su državni organi i službenici dužni da svakoj osobi omoguće pristup dokumentima od javnog značaja, osim u slučajevima koji su predviđeni zakonom. Zakonom se uređuju pravo na pristup informacijama od javnog značaja u posedu organa javne vlasti, sa ciljem ostvarivanja i zaštite javnog interesa i postizanje slobodnog demokratskog poretka i otvorenog društva. Na osnovu ovog zakona, pristup informacijama omogućava se svim zainteresovanim stranama, uključujući svako fizičko ili pravno lice na pisani zahtev, osim ako zakonom nije drugačije uređeno.

Zakon o javnom informisanju i medijima (2014) propisuje da je javno informisanje slobodno i da nije podložno cenzuri, da javnost ima pravo i interes da bude informisana o pitanjima od javnog značaja i da nije dozvoljen monopol u medijima.

Zakon o proceni uticaja na životnu sredinu (2004) obezbeđuje kategorizaciju industrija i projekata i identifikuje vrste ekološke procene potrebne u odnosu na odgovarajuće kategorije industrija ili projekata i obezbeđuje procedure za objavljivanje, prezentaciju i konsultacije, i postavlja ih kao obavezne uz javnu konsultaciju koja se može održati najranije 20 dana od dana obaveštavanja javnosti.

Zakon o eksproprijaciji (1995) omogućava državnim institucijama da pribave imovinu za projekte za koje se smatra da su od javnog značaja, istovremeno štiteći interese svih lica čija je imovina predviđena za eksproprijaciju. Postupak podrazumeva angažovanje zainteresovanih lica tokom čitavog procesa, koji počinje proglašenjem javnog interesa i traje do isplate naknade. Zakonom o eksproprijaciji propisana su prava na žalbu pogođenih vlasnika u različitim fazama postupka eksproprijacije, počevši od upravnih i sudskih žalbi (protiv rešenja o utvrđivanju javnog interesa, rešenja o eksproprijaciji i u pogledu vrste ili vrednosti naknade).

Zakon o planiranju i izgradnji (2009) propisuje dve vrste instrumenata angažovanja i objavljivanja za sve prostorne i urbanističke planove. Rani javni uvid i javni uvid su mehanizmi putem kojih zainteresovane strane mogu dobiti informacije o osnovnom konceptu i predlogu planskog dokumenta. Dokumenti se stavljaju na raspolaganje javnosti tokom perioda objavljivanja koji traje od 15 do 30 dana, nakon čega slede konsultacije.

Ratifikovana Arhuska konvencija o pristupu informacijama, učešću javnosti u donošenju odluka i pristupu pravosuđu u pitanjima životne sredine povezuje ekološka i ljudska prava kao osnovno pravo sadašnjih i budućih generacija da žive u okruženju koje je adekvatno zdravlju i blagostanju. Konvencija je usredsređena na postizanje navedenog kroz implementaciju tri stuba: prava na pristup informacijama, pristup procesu donošenja odluka i pristup pravdi.

2.2 – EIB Standardi o angažovanju zainteresovanih strana

EIB prepoznaje važnost angažovanja zainteresovanih strana kao sredstva za obezbeđivanje poštovanja prava na:

- Pristup informacijama;
- Učešće javnosti u procesima donošenja odluka; i
- Pristup pravdi.

EIB-ov javni pristup informacijama (Izjava o informacionoj politici – EIB IPS) i povezani dokumenti imaju za cilj da podrže jedan od ključnih korporativnih ciljeva EIB-a – postizanje visokog nivoa transparentnosti i efikasne komunikacije sa svim zainteresovanim stranama.³

S tim u vezi, u izradi ovog Plana angažovanja zainteresovanih strana uzete su u obzir odredbe EIB IPS-a, EIB ESS-a, kao i Vodič EIB-a o angažovanju zainteresovanih strana u aktivnostima EIB-a iz oktobra 2020. godine⁴, kao operativni prevod i dobra praksa njihovih politika i principa, posebno onih koji nisu propisani zakonima Republike Srbije.

Glavni elementi procesa angažovanja zainteresovanih strana su sledeći:

- a. **Identifikacija i analiza zainteresovanih strana** - Prvi korak u uspešnom angažovanju zainteresovanih strana je identifikacija različitih pojedinaca i grupa na koje (i) utiče ili je verovatno da će na njih uticati projekat (direktno ili indirektno) (pogođene strane), ili (ii) mogu imati interes od projekta ili uticaj na projekat (ostale zainteresovane strane), sa posebnim osvrtom na pojedince i grupe u nepovoljnom položaju ili sa ugroženim statusom.
- b. **Plan angažovanja zainteresovanih strana** - Klijenti EIB-a su obavezni da izrade Plan angažovanja zainteresovanih strana koji će opisati način na koji će se komunicirati sa identifikovanim zainteresovanim stranama tokom pripreme i realizacije projekta, uključujući i predviđeni žalbeni postupak.
- c. **Objavljivanje informacija** - Objavljivanje relevantnih informacija o projektu pomaže zainteresovanim stranama da bolje razumeju rizike, uticaje i prilike povezane sa projektom.

³ Izvor: https://www.eib.org/attachments/strategies/pai_ips_en.pdf.

⁴ Izvor: https://www.eib.org/attachments/guidance_note_on_stakeholder_engagement_in_eib_operations_en.pdf.

- d. **Smislene konsultacije** - Proces konsultacija sa stranama na koje utiče projekat treba da se sprovodi na način koji je sveobuhvatan i kulturološki prikladan, i koji predstavlja stavove i specifične potrebe različitih grupa. Smislene konsultacije će se sprovoditi na kontinuiranoj osnovi kako se priroda problema, uticaji i prilika budu razvijali.
- e. **Kontinuirano izveštavanje relevantnih zainteresovanih strana** - Pružanje informacija identifikovanim zainteresovanim stranama, na kontinuiranoj osnovi, koje odgovaraju prirodi projekta i njegovim negativnim uticajima i pitanjima na životnu sredinu i društvo, kao i nivou javnog interesa tokom trajanja projekta.
- f. **Žalbeni mehanizam** - Uspostavljanje efikasnog žalbenog mehanizma za prijem i rešavanje zabrinutosti i pritužbi zainteresovanih strana.

2.3 - Neusklađenost između srpskog pravnog okvira i EIB ekoloških i društvenih standarda

Pravni okvir Republike Srbije je uglavnom kompatibilan sa zahtevima relevantnih dokumenata EIB-a. Međutim, kako bi se postigla usklađenost sa međunarodnim standardima vezanim za angažovanje zainteresovanih strana, IŽS će tokom životnog ciklusa projekta dodatno realizovati sledeće aktivnosti:

- Izrada Plana angažovanja zainteresovanih strana;
- Prepoznavanje i angažovanje pogođenih, zainteresovanih i uključenih zainteresovanih strana, a posebno ranjivih grupa i pojedinaca;
- Značajne konsultacije sa osobama pogođenim eksproprijacijom i drugim zainteresovanim stranama tokom životnog ciklusa projekta; i
- Uspostavljanje i sprovođenje žalbenog mehanizma.

3 - IDENTIFIKACIJA I ANALIZA ZAINTERESOVANIH STRANA

ESS prepoznaje dve glavne kategorije zainteresovanih strana - strane na koje projekat utiče i druge zainteresovane strane, koje bi se mogle podeliti u odgovarajuće potkategorije:

I Strane na koje projekat utiče uključuje ona lica na koja bi projekat mogao uticati direktno ili indirektno zbog stvarnih uticaja ili potencijalnih rizika po njihovo fizičko okruženje, zdravlje, bezbednost, kulturne prakse, ekonomsko blagostanje ili sredstva za život. Ove zainteresovane strane mogu biti pojedinci, pravna lica ili grupe, uključujući direktne korisnike projekta i lokalne zajednice koje će uočiti/osećati promene usled uticaja projekta na životnu sredinu i društvo.

- **Lica na koja projekat direktno utiče** su izložena uticajima projekta koji se odmah manifestuju u neposrednom projektnom području. To su lica pogođena eksproprijacijom zemljišta ili objekata, privrednici i zaposleni pogođeni ekonomskim raseljavanjem, itd.
- **Lica na koja projekat indirektno utiče** su osobe ili organizacije koje će tokom vremena trpeti druge posledice osim direktnih, usled poremećaja ili promena u ekonomiji, kritičnoj infrastrukturi, osnovnim uslugama, kao što su transport, komunalne, socijalne i zdravstvene usluge. To su, na primer, vlasnici lokalnih kafića, prodavnica i sl. na koje će uticati prisustvo radnika angažovanih na projektu.
- **Ova kategorija uključuje i predstavnike zajednica** koji su u stanju da pruže informacije i izraze neke od opštih stavova zajednica na koje projekat utiče, čak i ako oni sami nisu direktno pogođeni (na primer: predsednik mesne zajednice).

II Ostale zainteresovane strane su pojedinci, grupe i organizacije sa relevantnim interesom, uticajem ili učešćem u projektu:

- **Zainteresovane strane koje imaju interes ili uticaj na projekat:** To su ljudi ili institucije na koje sam projekat ne mora nužno uticati, ali imaju snažan interes za njega, kao što su akademske institucije, nevladine organizacije, poslovna udruženja, sindikati ili organizacije i pojedinci koji se bave zaštitom ljudskih prava.
- **Zainteresovane strane koje učestvuju u projektu:** Ovu kategoriju čine (i) institucije, grupe i pojedinci koji imaju različite uloge u projektu, kao što su npr. državni organi koji su uključeni u odobravanje, inspekciju ili implementaciju projekta i (ii) angažovani izvođači na projektu i radnici.

III Pojedinci, domaćinstva ili grupe u nepovoljnom položaju/ranjivi uključuju one za koje postoji veća verovatnoća da će biti nepovoljno pogođeni uticajima projekta i/ili ograničeniji od drugih u svojoj sposobnosti da iskoriste prednosti projekta. Veća je verovatnoća da će ranjiva lica biti isključena/neće biti u mogućnosti da u potpunosti učestvuju u glavnom procesu konsultacija, te mogu zahtevati posebne mere i/ili pomoć da to učine. To mogu biti penzioneri, starije osobe i osobe sa invaliditetom i hroničnim bolestima, domaćinstva sa samohranim roditeljima, žene i deca, osobe sa niskim stepenom pismenosti i znanja iz oblasti informacionih tehnologija, ekonomski marginalizovane i ugrožene grupe, osobe koje žive ispod granice siromaštva, itd.

3.1 - Metodologija identifikacije zainteresovanih strana, zajednica i područja pod uticajem projekta

Cilj identifikacije zainteresovanih strana je da se utvrdi koje strane pripadaju prethodno definisanim kategorijama i potkategorijama. Kako bi se pomoglo u početnoj identifikaciji pogođenih zajednica, primenjen je skup kriterijuma 'udaljenosti' prilikom određivanja područja uticaja (AoI). Identifikacija područja uticaja se zasniva na lokaciji projekta, pripadajućoj infrastrukturi, povezanim javnim i komunalnim uslugama, železničkim aktivnostima, vrsti i lokaciji očekivanih uticaja. Analiza ovih faktora ukazuje da se područje uticaja može locirati kombinacijom više kriterijuma:

- Linearni koridor između pogođenih opština i zajednica unutar koridora;
- Područje neposredne oblasti koju obuhvata projekat;
- 8 m širine levo i desno od ose u ruralnim područjima i 6 m u urbanom području od središnje linije spoljne šine (sa dodatnim tampon zonom od 4 m) za eksproprijaciju zemljišta;
- 2 km oko granice neposredne oblasti koju obuhvata projekat;
- Uočeni uticaji na objekte kulturne baštine obuhvataju koridor od 6 km levo i desno od postojeće železničke pruge;
- Migrantska ruta za njihovo kretanje prema granici sa Hrvatskom (pruga je često korišćena kao koridor) i lokacije prihvatnih centara za migrante na teritoriji opštine Šid;
- Putni prelaz u nivou;
- Stanice i stajališta;
- Pristupni i transportni putevi;
- Bilo koji prateći objekat;
- Objekti u fazi privremene izgradnje i trajnog rada;
- Dalekovodi.

Identifikacija zainteresovanih strana je stalan proces koji zahteva redovnu reviziju i ažuriranje.

3.2 - Strane na koje utiče projekat (direktno i indirektno)

Strane na koje će projekat verovatno uticati čine sledeće grupe zainteresovanih lica:

- Lica pogođena raseljavanjem i eksproprijacijom** uključujući zaposlene IŽS kao stanare;
- Preduzeća i zaposleni** pogođeni ekonomskim raseljavanjem, uključujući poljoprivrednike;
- Lokalne zajednice i lica** koja borave u području u kojem će se izvoditi radovi na projektu i koja su pogođena gubitkom pristupa infrastrukturi, ograničenjem komunalnih i javnih usluga, zatvaranjem stajališta, bukom, prašinom, oštećenjima, vibracijama itd.;
- Ranjive grupe, domaćinstva i pojedinci** uključujući migrante;
- Opštine na koje projekat utiče;**
- Železnički sektor** uključujući Direkciju za železnice, javne i privatne operatere železničkog saobraćaja i druga pravna lica koja su korisnici relevantne železničke infrastrukture; i
- Putnici**, uključujući putnike na dnevnom nivou (studente, srednjoškolce, osobe zaposlene u obližnjim gradovima) i turiste.

3.3 - Ostale zainteresovane strane i prekogranični uticaji

Ostale zainteresovane strane su uglavnom pravna lica koja smatraju da je projekt povezan sa njihovim interesima i aktivnostima, odnosno da bi na neki način mogli uticati na planiranje i realizaciju projekta.

Ostale zainteresovane strane relevantne za projekat, koje su do sada identifikovane, predstavljene su u sledećoj tabeli:

TABELA 2 – OSTALE ZAINTERESOVANE STRANE U PROJEKTU

OSTALE ZAINTERESOVANE STRANE U PROJEKTU	
Zainteresovane strane koje učestvuju u projektu	Zainteresovane strane koje imaju potencijalni interes ili uticaj na projekat
1. Ministarstvo građevinarstva, saobraćaja i infrastrukture	25. Nacionalni savet romske nacionalne manjine Republike Srbije
2. Ministarstvo finansija	26. Kancelarija za inkluziju Roma Autonomne Pokrajine Vojvodine
3. Ministarstvo za evropske integracije	27. Lovački savez Srbije
4. Ministarstvo unutrašnjih poslova	28. Lovački savez Vojvodine
5. Ministarstvo zaštite životne sredine	29. Prirodnjački muzej
6. Pokrajinski sekretarijat za energetiku, građevinarstvo i saobraćaj	30. Biološki fakultet Univerziteta u Beogradu
7. Pokrajinski sekretarijat za urbanizam i zaštitu životne sredine	31. Rudarsko-geološki fakultet Univerziteta u Beogradu
8. Pokrajinski sekretarijat za poljoprivredu, vodoprivredu i šumarstvo	32. Saobraćajni fakultet Univerziteta u Beogradu
9. Pokrajinski sekretarijat za obrazovanje, propise, upravu i nacionalne manjine - nacionalne zajednice	33. Arheološki institut, Beograd
10. Pokrajinski sekretarijat za socijalnu politiku, demografiju i ravnopravnost polova	34. Druge organizacije civilnog društva identifikovane tokom faze izrade ESIA-e.
11. Republički zavod za zaštitu spomenika kulture	
12. Pokrajinski zavod za zaštitu spomenika kulture	
13. Pokrajinski zavod za zaštitu prirode	
14. JP Zavod za urbanizam Vojvodine	
15. Javno preduzeće (JP) Putevi Srbije	
16. Javno vodoprivredno preduzeće (JPV) Srbijavode	
17. Javno vodoprivredno preduzeće (JPV) Vode Vojvodine	
18. Komesarijat za izbeglice i migracije	

19. HŽ Infrastruktura
20. Ministarstvo vanjskih i europskih poslova Republike Hrvatske
21. Angažovani izvođači i podizvođači
22. EIB
23. JASPERS
24. Delegacija EU u Republici Srbiji	

Budući da će projekat verovatno imati određene prekogranične ekološke i društvene uticaje, dalja identifikacija i osnovna analiza će u odgovarajućoj meri razmotriti potencijalne zainteresovane strane iz susedne Hrvatske na koje će verovatno uticati projekat.

3.4 - Ugrožene ili ranjive grupe

Od najveće je važnosti razumeti da li nepovoljni uticaji projekta mogu nesrazmerno pogoditi ugrožene ili ranjive pojedince ili grupe, ili je verovatno da će oni biti isključeni/neće biti u mogućnosti da iskoriste prednosti projekta. Angažovanje ranjivih grupa i pojedinaca često zahteva primenu specifičnih mera pomoći usmerenih na olakšavanje njihovog učešća u donošenju odluka u vezi sa projektom.

Konkretno informacije o grupama i pojedincima koji su ranjivi u kontekstu uticaja projekta još uvek nisu utvrđene, budući da podaci o eksproprijaciji zemljišta i objekata (katastarske parcele) tek treba da se pribave i da se sprovedu dublja istraživanja i konsultacije.

Međutim, na osnovu početne analize, procenjeno je da to mogu biti:

- Penzioneri, starije osobe i osobe sa invaliditetom i hroničnim bolestima;
- Žene (posebno u vezi sa imovinskim pitanjima), deca bez roditeljskog staranja i domaćinstva koje vodi samohrani roditelj (i muškarci i žene);
- Domaćinstva i osobe koje žive ispod granice siromaštva, ekonomski marginalizovane i ugrožene grupe;
- Ljudi sa niskim nivoom pismenosti i znanja iz oblasti informacionih tehnologija;
- Migranti smešteni u prihvatnim centrima Adaševci i Šid-Stanicas ili bilo koji drugi migranti koji koriste železničku trasu projekta na putu prema zemljama EU.

Migranti: Zapadnobalkanska ruta je bila jedan od glavnih migrantskih puteva ka Evropi, reflektujući priliv migranata na istočnomediteranskoj ruti. Nakon rekordnog broja dolazaka u Evropsku uniju 2015. godine, broj migranata koji se opredeljivao za ovu rutu konstantno je opadao nekoliko godina, da bi od 2019. godine ponovo počeo da raste.

U 2022. godini na zapadnobalkanskoj ruti prijavljeno je 145 600 neregularnih graničnih prelaza, 136% više nego 2021. godine. Državljanima Sirije, Avganistanima i Turske činili su najveći broj otkrivenih migranata.

^s Izvor: <https://www.frontex.europa.eu/what-we-do/monitoring-and-risk-analysis/migratory-routes/western-balkan-route/>

**SLIKA 5 – PRILIV MIGRANATA NA BALKANSKOJ RUTI
(PROJEKTA RUTA OBELEŽENA CRVENOM BOJOM)**

Prihvatni centar Adaševci otvoren je 3. novembra 2015. godine u zgradi nekadašnjeg motela, koji se nalazi pored autoputa Beograd – Zagreb u opštini Šid. Sastoji se od smeštajnog kapaciteta, poslovnog prostora, prostorije za posebne namene, kuhinje i parkinga. U centru trenutno (21.05.2024. godine) nema smeštenih migranata. Centar se nalazi 5km južno od pruge, dok je istovremeno najveći i jedan od dva prihvatna centra pre granice.

Prihvatni centar Šid-Stanica otvoren je 24. novembra 2015. godine tokom prolaska velikog broja migranata kroz Srbiju koji su autobusima dolazili u Srbiju iz Severne Makedonije i Bugarske, a zatim se ukrcavali na voz za Hrvatsku. Ovaj objekat se nalazi direktno preko puta željezničke stanice, neposredno uz autobusku stanicu. U njemu su smeštena maloletna lica bez pratnje i ima kapacitet od 140 kreveta. U centru je trenutno (21.05.2024.) smešteno 15 migranata iz zemalja Bliskog istoka.⁶

Važno je dodati da deo migrantske populacije nije registrovan u prihvatnim centrima, izbegavajući svaki kontakt sa vlastima Republike Srbije.

Kako su prethodnih godina na delu pruge od Šida do granice s Hrvatskom zabeležene nesreće sa fatalnim ishodom, potrebno je preduzeti adekvatne mere kako bi se svi migranti na području projekta obavestili o planiranoj brzini vozova i rizicima kretanja duž pruge.

⁶ Prihvatni centri br. 3 i 5 na sledećem linku: <https://kirs.gov.rs/eng/asylum/asylum-and-reception-centers>.

**SLIKA 6 – PRIHVATNI CENTRI U SRBIJI
(RELEVANTNI ZA PROJEKAT OBELEŽENI CRVENOM BOJOM)**

Pitanja rodne ravnopravnosti: Aktivnosti angažovanja zainteresovanih strana će promovisati svest o rodnoj ravnopravnosti. Uzimajući u obzir rezultate Izveštaja o obimu, na početku ESIA faze izvršena je inicijalna procena rodne neravnopravnosti kako bi se identifikovale ključne prepreke za angažovanje zainteresovanih strana koje se odnose na rodnu ravnopravnost. Međutim, tokom dosadašnjih sastanaka i konsultacija nije bilo negativnih zapažanja vezanih za rodnu ravnopravnost u vezi sa angažovanjem muškaraca i žena na projektu.

Prvi rezultati Popisa poljoprivrede iz 2023. godine pokazuju da u Srbiji 77,2% nosilaca domaćinstava čine muškarci, dok žene čine 22,8%, pri čemu je prosečna starost nosilaca domaćinstava 60 godina. Prema dostupnim podacima Popisa poljoprivrede iz 2012. godine, u Sremskom regionu žene imaju između 15 i 18% vlasništva nad porodičnim gazdinstvima, što znači da su žene manjinske vlasnice u svim opštinama obuhvaćenim projektom.

Stoga su u maju 2024. godine članovi Stručnog tima u dve relevantne opštine – Inđiji i Sremskoj Mitrovici organizovali fokus grupe sa nasumično odabranim učesnicama (različitog uzrasta i obrazovanja, iz urbanih i ruralnih sredina) na osnovu kriterijuma vlasništva domaćinstva. Organizovanje fokus grupa bilo je značajno kako bi se ženama pružila prilika da slobodno izraze svoje stavove i podele svoja iskustva u prijateljskom okruženju.

Nalazi rodne analize biće uključeni u dalje aktivnosti i mere projekta, kao što je izrada Akcionog plana raseljavanja. Projekat će identifikovati rodno specifične rizike povezane sa tradicionalnim ulogama u društvu i obezbediti uslove da žene takođe učestvuju u procesu donošenja odluka i aktivno zaštite svoja prava.

Romsko stanovništvo: Udeo romske populacije u opštinama na koje projekat utiče (0,68-2,83%) nije prepoznat kao visok društveni uticaj.

Međutim, zbog specifičnosti romskih naselja i njihove organizacije, postoji potreba za stalnom svešču o njihovom prisustvu na projektnom području i spremnosti da im se pomogne u zaštiti i unapređenju njihovih prava.

SLIKA 7 – UDEO ROMA U OPŠTINAMA I NASELJIMA KROZ KOJE PROLAZI TRASA (OBELEŽENO CRVENOM BOJOM)⁷

Ranjive grupe, domaćinstva i pojedinci na koje utiče projekat biće utvrđeni i ažurirani tokom ESIA i narednih faza projekta. Autohtoni narodi nisu pronađeni niti se očekuju na području projekta, a takođe nisu prepoznate etničke niti verske tenzije.

3.5 - Lista zainteresovanih strana

Grupe zainteresovanih strana i njihov nivo uticaja koji proizilazi iz njihovog interesa i učesća u projektu određuju vrstu i učestalost aktivnosti angažovanja neophodnih za svaku grupu.

Indikativna lista zainteresovanih strana sa njihovim temama interesovanja, nivoom uticaja, metodama angažovanja i subjektom odgovornim za angažovanje data je u Prilogu 1. ovog Plana angažovanja zainteresovanih strana.

Ova lista će se periodično pregledati i ažurirati po potrebi tokom ESIA procesa.

4 - SAŽETAK SPROVEDENIH AKTIVNOSTI ANGAŽOVANJA ZAINTERESOVANIH STRANA

Konkretno angažovanje zainteresovanih strana koje su do sada preduzete uključuju, ali nisu ograničene na:

- Mnogobrojne sastanke i razmenu informacija između IŽS, Stručnog tima, MGSI i drugih angažovanih državnih i pokrajinskih javnih tela radi konsultacija o dizajnu projekta i prioritarnim pitanjima;
- Raznovrsnu e-mail korespondenciju, telefonsku komunikaciju, sastanke, javne konsultacije sa adekvatnim PPT prezentacijama sa predstavnicima opština i mesnih zajednica na koje projekat utiče;

⁷ Izvor: Republički zavod za statistiku, Nacionalna pripadnost, Popis stanovništva, domaćinstava i stanova 2022. godine

- Istraživanja na terenu i fokus grupe sa migrantima i ženama u pogođenom području;
- Sastanci u vezi sa uticajem projekta na migrantsku populaciju u pogođenom području;
- Komunikaciju i sastanke sa predstavnicima železničkog sektora;
- Konsultacije sa EIB i njihovo izveštavanje;
- Medijsko izveštavanje.

Najvažnije preduzete aktivnosti i njihov uticaj na razvoj i implementaciju projekta sažeti su u sledeće redove:

4.1 - Sastanci u opštinama na koje projekat utiče

Tokom jula 2023. godine, Stručni tim je obišao svih pet lokalnih samouprava na čijoj teritoriji je planirana realizacija projekta, upoznao ih sa projektom, njegovim karakteristikama i ciljevima, kao i potencijalnim uticajima na lokalne zajednice. Na ovim sastancima razmenjene su ključne informacije i kontakti. Takođe, dogovoreni su zajednički koraci u vezi sa uključivanjem građana i njihovih predstavnika, kao i sa daljom realizacijom projektnih aktivnosti.

Tokom ovih početnih sastanaka, predstavnici opština su pokazali pozitivan stav prema projektu. Sa druge strane, istakli su da će lokalno stanovništvo verovatno pokrenuti pitanja u vezi sa zatvaranjem nekih putnih prelaza preko pruge koji su decenijama korišćeni u svrhe poljoprivrednih i drugih svakodnevnih aktivnosti. Predstavnici Stručnog tima su objasnili da planirana brzina kretanja vozova i posledično postavljanje ograde duž železničke pruge zahtevaju zatvaranje pojedinih putnih prelaza, a biće izgrađena i nova denivelaciona infrastruktura (podvožnjaci i nadvožnjaci). Rečeno je i da su sprovedeni proračuni frekvencije saobraćaja i broja putnika opravdali zatvaranje pojedinih putnih prelaza, dok će novi podvožnjaci i nadvožnjaci omogućiti optimalno korišćenje lokalnih puteva i kretanje stanovništva u blizini pruge.

4.2 - Komunikacija sa zainteresovanim stranama – Objavljivanje Netehničkog sažetka

U oktobru 2023. godine, na internet stranici IŽS-a objavljen je Izveštaj o obimu na engleskom jeziku, zajedno sa njegovim Netehničkim sažetkom na srpskom jeziku, koji sadrži osnovne informacije o projektu, njegovim karakteristikama, ciljevima i potencijalnim uticajima, sa dodatnim podacima o specifičnim ekološkim, klimatskim i društvenim karakteristikama projektnog područja.

O objavljenom Netehničkom sažetku na internet stranici IŽS-a obavestena su sva zainteresovana ministarstva, agencije, javna preduzeća, akademske institucije i lokalne samouprave zainteresovane za projekat, uz poziv da dostave svoje komentare i sugestije u vezi sa tekстом sažetka.

Pored toga, gore navedeni subjekti (više od 30 javnih tela) su pisanim putem pozvani da dostave spisak nevladinih organizacija sa kojima sarađuju i za koje smatraju da su potencijalno zainteresovane za projekat i njegove očekivane uticaje, kako bi ih informisali o razvoju projektnih aktivnosti i pozvali da se uključe u buduće konsultacije.

Dobijeni su odgovori iz Komesarijata za izbeglice i migracije, Pokrajinskog zavoda za zaštitu prirode Vojvodine, Pokrajinskog sekretarijata za urbanizam i zaštitu životne sredine, JP Zavoda za urbanizam Vojvodine, koji su na direktan ukazali na potencijalne štetne uticaje projekta.

- U dopisu primljenom od Komesarijata za izbeglice i migracije istaknuto je sledeće:

"Činjenica je da je opasnost već prisutna i da je dosadašnja praksa pokazala da je, krećući se po prugama u Republici Srbiji, jedan broj migranata već izgubio život. Oni se opredeljuju za ovaj način kretanja zbog lakše orijentacije. Kako bi se sprečile negativne posledice izgradnje brze pruge, potrebno je pojačati napore da se migranti informišu o svim opasnostima koje im prete, kako tokom izgradnje, tako i tokom eksploatacije nove pruge. Predlažemo da se naprave obaveštenja u formi postera u prihvatnim centrima, koji će biti vidljivo istaknuti u cilju skretanja pažnje licima koja su u njima smeštena o opasnostima koja će se ovim projektom samo uvećavati."

Dalji koraci u vezi sa ovim pitanjem opisani su u poglavljima 4.5. i 5.5.

- Pokrajinski zavod za zaštitu prirode dao je komentare na pitanja životne sredine koja su pomenuta u Izveštaju o obimu, kao što su standardi u pogledu ograda i koridora za divlje životinje. Nakon razgovora između Zavoda i članova Stručnog tima zaduženog za pitanja ekologije, uvažene su sugestije Zavoda. Naime, dogovorena je izgradnja određenog broja koridora za manje životinje i manjeg broja koridora za veće životinje. Koridori za veće životinje su projektovani kao posebni nadvožnjaci, dok oni za manje životinje uključuju modifikacije postojećih propusta (vertikalne barijere, glatke površine, terase, itd.).
- U dopisu koji je stigao od Pokrajinskog sekretarijata za urbanizam i zaštitu životne sredine istaknuti su neki tehničko-pravni zahtevi. Pored toga, u zoni zaštićenog spomenika prirode „Drvored platana u Sremskoj Mitrovici“, nalaze se još dva zaštićena prirodna dobra od značaja za projekat: spomenici prirode „Dva stabla hrasta lužnjaka u Gibarcu“ i „Bela Topola u Kukujevcima“. Sve ove informacije će uzeti u obzir članovi Stručnog tima zaduženi za ekološka pitanja i implementirati ih u ESIA Izveštaj.
- Dopis dobijen od JP Zavoda za urbanizam Vojvodine, odnosio se na već sprovedene aktivnosti tokom izrade Prostornog plana, kao i dalje aktivnosti u okviru tog postupka i spremnost da se projekat podrži.

4.3 - Javna prezentacija Nacrta prostornog plana područja posebne namene

Javna prezentacija Nacrta prostornog plana područja posebne namene održana je 3. novembra 2023. godine u zgradi Gradske uprave grada Sremska Mitrovica za sve katastarske opštine obuhvaćene projektom.

Na ovom sastanku predstavnici pogođenih opština i zainteresovani građani postavljali su pitanja i komentarisali nacrt projekta. Njihovi komentari su razmotreni i na svaki od njih posebno su odgovorili nadležni organi za donošenje Nacrta prostornog plana područja posebne namene koji će biti usvojen za potrebe ovog projekta.

Kao direktan rezultat ovog procesa, projekat je izmenjen na način da je planirani nadvožnjak u Sremskoj Mitrovici zamenjen podvožnjakom na zahtev predstavnika lokalne zajednice i Srpske pravoslavne crkve.

4.4 - Javne konsultacije u opštinama na koje projekat utiče

Dana 22. decembra 2023. godine održane su prve javne konsultacije u sedištim lokalnih samouprava na koje projekat utiče. Ovim konsultacijama prisustvovali su predstavnici svih pet lokalnih samouprava i izabrani predstavnici mesnih zajednica iz projektnog područja, kao i predstavnici državnih i pokrajinskih organa zaduženih za ključna pitanja u vezi sa projektom (pogledati fotografije u Aneksu 7. ovog dokumenta).

Predstavnici opština pozvani su na konsultacije direktno putem dopisa i mejla, budući da imaju stalnu komunikaciju sa IŽS, dok su izabrani predstavnici lokalnih mesnih zajednica pozvani preko kabineta predsednika opština kojima pripadaju.

Konsultacijama su prisustvovali predstavnici svih pet opština obuhvaćenih projektom, kao i predstavnici 11 mesnih zajednica. Na konsultacijama su bili prisutni i predstavnici Ministarstva unutrašnjih poslova, lokalne policije, predstavnici železničkog sektora i drugi predstavnici državnih organa, koji su takođe pozvani dopisom i elektronskim putem.

Predstavnici Stručnog tima su putem Power Point prezentacije upoznali prisutne sa:

- Ciljevima projekta, fazama, dizajnom i drugim karakteristikama;
- Rezultatima Izveštaja o obimu;
- Ključnim aktivnostima, rokovima i principima realizacije projekta;
- Inicijalnoj analizi očekivanih ekoloških i društvenih uticaja;
- Najavi žalbenog mehanizma i drugih načina komunikacije sa građanima;
- Kontakt osobama (razmenjeni su kontakti).

Predstavnici mesnih zajednica bili su zainteresovani za zatvaranje lokalnih putnih prelaza preko pruge zbog postavljanja ograde. Predstavnici Ministarstva unutrašnjih poslova posebno su istakli pitanja bezbednosti železničke infrastrukture zbog krađa i kretanja migranata duž nje.

Imajući u vidu da legitimni predstavnici zainteresovanih strana često igraju značajnu ulogu u procesu angažovanja, tokom navedenih javnih konsultacija, Stručni tim je sarađivao sa njima kako bi mogli da olakšaju komunikaciju i prenesu komentare pogođenih zajednica na koje projekat utiče. Njihova uloga je značajna zbog činjenice da se pre donošenja Elaborata o eksproprijaciji ne preporučuju konsultacije sa osobama koje su direktno pogođene eksproprijacijom zemljišta i objekata kako bi se izbeglo širenje potencijalno netačnih informacija.

Tokom sprovedenih javnih konsultacija nisu uočeni negativni komentari o samom projektu, niti se očekuje da će se javnost protiviti planiranim radovima.

Na konsultacijama i prethodno održanim sastancima, predstavnici opština i mesnih zajednica bili su zastupljeni u skladu sa principom rodne ravnopravnosti.

4.5 - Sastanak o uticaju projekta na migrante smeštene u prihvatnim centrima

Tokom decembra 2023. godine zakazan je sastanak za januar 2024. godine povodom procene potencijalnih uticaja realizacije projekta na rad prihvatnih centara Adaševci i Šid-Stanica, kao i na migrante koji su u njima smešteni. Dana 19. januara 2024. godine održan je sastanak sa članovima Stručnog tima i predstavnicima Komesarijata za izbeglice i migracije, kao i sa predstavnicima Ministarstva unutrašnjih poslova – Uprave granične policije Šid.

Prisutni predstavnici Komesarijata za izbeglice i migracije istakli su da prihvatni centri migrantima nude smeštaj, hranu, zdravstvenu i pravnu pomoć, kao i da se jednom nedeljno organizuju informativne sesije u okviru kojih postoji mogućnost za predstavljanje informacija o planiranim projektnim aktivnostima.

Istovremeno, predstavnici Granične policije Šid posebno su naglasili važnost video nadzora i osvetljenja, naročito od železničke stanice Šid do hrvatske granice, kao i bezbednosne i sigurnosne aspekte kretanja migranata duž železničke infrastrukture. Naglašeno je da će pruga biti ograđena celom dužinom, što će povoljno uticati na njenu sigurnost.

Kako bi se sprečile potencijalno negativne posledice prilikom modernizacije pruge, istaknuta je potreba za posterima koji bi sadržavali sve relevantne informacije sa ciljem podizanja svesti o bezbednosti tokom procesa izgradnje i operativne upotrebe pruge. Poster će biti postavljeni duž svih železničkih stanica, u prihvatnim centrima i lokalnim zajednicama uključenim u ovaj projekat. Oni će biti bazirani na fotografijama, a tekst će biti preveden na jezike zemalja iz kojih migranti najčešće dolaze.

Dogovoren je modalitet dalje komunikacije i saradnje učesnika sastanka u slučaju organizovanja fokus grupa predstavnika IŽS i Stručnog tima sa migrantima smeštenim u prihvatnim centrima, uz prisustvo prevodilaca.

4.6 - Sastanak sa železničkim sektorom

Tokom izrade Studije prethodne izvodljivosti organizovani su sastanci Stručnog tima i IŽS sa predstavnicima železničkog sektora. Na ovim sastancima detaljno se diskutovalo o karakteristikama projekta, očekivanim uticajima na železnički saobraćaj, alternativnim opcijama za projektovanje pruge i planiranim radovima. Na zahtev železničkih operatera, povećan je broj železničkih koloseka u stanicama Šid, Sremska Mitrovica i Ruma. Takođe, povećana je korisna dužina koloseka na preko 650 m i više koloseka je uvedeno u stanicama Ruma, Šid i Sremska Mitrovica, što je rezultiralo povećanjem dimenzija samih stanica. Nakon sastanaka sa železničkim operaterima zaključeno je da je potrebno projektovati utovarnu rampu na južnoj strani stanice Ruma. Kao rezultat navedenog, projektovan je i pristupni put do te rampe.

Dana 24. januara 2023. godine održan je zajednički sastanak predstavnika IŽS i Stručnog tima sa predstavnicima državnih organa i javnih i privatnih prevoznika iz železničkog sektora. Na sastanku su predstavljeni i detaljno analizirani očekivani uticaji projekta na železnički saobraćaj, kao i planirano poslovanje železničkih operatera u projektnom području.

Preko službenih e-mail adresa pozvano je ukupno 20 saobraćajnih operatera, od kojih 14 vrši prevoz na trasi koja je predmet aktivnosti projekta. Cilj sastanka je bio uspostavljanje stalnog dijaloga i efikasne saradnje sa operaterima u cilju realizacije daljih faza projekta u skladu sa najvišim evropskim standardima i zakonima Republike Srbije.

Predstavnici Stručnog tima su putem Power Point prezentacije upoznali prisutne sa:

- Ciljevima projekta, dizajnom, fazama i rokovima implementacije;
- Informacijama o tehničkim i saobraćajnim karakteristikama projekta;
- Najavama ključnih aktivnosti, rokovima i principima realizacije projekta;
- Kontakt osobama (razmenjeni su kontakti).

Predstavnici železničkog sektora su na ovom sastanku iskazali posebno interesovanje za planiranu namenu službenih mesta (posebno u stanici Šid), predviđen status stanica i stajališta, denivelaciju pružnih prelaza i optimizaciju reda vožnje.

4.7 - Fokus grupe sa migrantima i ženama u pogođenom području

U maju 2024. godine, predstavnici Stručnog tima sproveli su kvalitativno istraživanje kako bi procenili da li uticaji projekta mogu nesrazmerno uticati na ranjive pojedince ili grupe.

Istraživanje je sprovedeno u formi fokus grupa sa:

- 10 migranata u Prihvatnom centru Šid-Stanica, gde je razgovarano o njihovoj bezbednosti tokom kretanja kroz Srbiju ka zemljama EU, sa fokusom na korišćenje železnice i vozova. Cilj ove aktivnosti bio je bolje razumevanje perspektive migranata i podrška razvoju mera za poboljšanje njihove bezbednosti tokom faze izgradnje i operativnog rada pruge.
- 38 žena iz Indije i Sremske Mitrovice - Ova aktivnost je imala za cilj da se identifikuju specifične prepreke i izazovi sa kojima se žene suočavaju u ostvarivanju svojih imovinskih prava i da razumeju njihove uloge i položaj u zajednici. Dodatno, ove fokus grupe su podržale učešće žena u procesu donošenja odluka u okviru projekta, posebno tokom procedure eksproprijacije.

Rezultati ovih fokus grupa i analiza dobijenih povratnih informacija biće detaljno predstavljeni u ESIA Izveštaju.

4.8 - Koordinacione aktivnosti IŽS-a i stručnog tima

O svim gore navedenim aktivnostima promoter projekta i članovi Stručnog tima razgovarali su na svojim redovnim dvonedeljnim sastancima na kojima se usaglašavaju planovi i analiziraju preduzete projektne aktivnosti.

Prema raspoloživoj planskoj dokumentaciji i nacrtima postojeće železničke pruge, organizovane su posete na terenu radi fotografisanja i popisivanja svih objekata koji bi trebalo da budu predmet eksproprijacije.

Preliminarni spisak od 36 objekata potvrđuje potrebu za izradom Akcionog plana raseljavanja, ali prvenstveno za pripremu i realizaciju aktivnosti angažovanja zainteresovanih strana sa osobama direktno pogođenim raseljavanjem iz njihovih domova.

4.9 - Obaveštavanje EIB-a

EIB je takođe redovno obaveštavan o svim gore navedenim aktivnostima i planiranim daljim koracima implementacije projekta.

S obzirom na značaj projekta koji je prepoznala Vlada, sprovodi se medijska kampanja za informisanje šire javnosti o projektu. Do sada nije bilo protesta zainteresovanih strana ili bilo koje treće strane u vezi sa projektom.

Aktivno angažovanje zainteresovanih strana će se nastaviti primenom principa navedenih u ovom dokumentu.

5 - PROGRAM ANGAŽOVANJA ZAINTERESOVANIH STRANA

Glavni ciljevi aktivnosti angažovanja zainteresovanih strana su informisanje, objavljivanje i konsultovanje o različitim projektnim dokumentima i aktivnostima u ranoj fazi kako bi se uspostavio dijalog sa relevantnim zainteresovanim stranama od planiranja projekta do faze implementacije i operativnog korišćenja pruge.

5.1 - Strategija objavljivanja dokumenata

Pravovremeno objavljivanje relevantnih informacija o projektu omogućava zainteresovanim stranama da razumeju rizike, uticaje i mogućnosti koje daje projekat. Objavljivanje dokumenata takođe omogućava zainteresovanim stranama da budu informisani o projektnim planovima, koracima, fazama i procesima, pružajući im priliku da daju komentare i povratne informacije.

Kao i obično, u okviru ovog projekta, prvo će biti izrađen i objavljen nacrt Plana angažovanja zainteresovanih strana, zatim ESIA Izveštaj i na kraju Akcioni plan raseljavanja.

Nacrt Plana angažovanja zainteresovanih strana će biti objavljen elektronski (na engleskom i srpskom jeziku) i ostaće otvoren za komentare zainteresovanih strana 30 dana na internet stranicama:

- IŽS: <https://infrazs.rs>;
- Svih opština na koje projekat utiče (gde postoje uslovi za to).

Nacrti ESIA Izveštaja i Akcionog plana raseljavanja će biti objavljeni (na engleskom i srpskom jeziku) 30 dana pre planiranih javnih konsultacija putem navedenih internet stranica takođe u nameri dobijanja povratnih informacija od zainteresovanih strana o njihovom sadržaju.

Objavljivanje za svaki od ovih dokumenata obuhvata:

- Kratak opis projekta;
- Odgovarajući nacrt dokumenta;
- Opis organizacije javnih konsultacija (ako je primenjivo);
- Načine podnošenja komentara i dobijanja povratnih odgovora;
- Ključne rokove.

Štampani ESIA Izveštaj i Akcioni plan raseljavanja (na srpskom jeziku) biće dostupni u IŽS-u i u prostorijama svake opštine 15 dana pre održavanja javnih konsultacija.

Relevantne ostale zainteresovane strane (identifikovane u Tabeli 2 ovog dokumenta) biće obavestene putem elektronske pošte da su navedeni dokumenti objavljeni, kako im se može pristupiti i kako se njihovi komentari, pitanja i predlozi mogu dostaviti IŽS.

Nakon usvajanja, ovaj Plan angažovanja zainteresovanih strana, ESIA Izveštaj i Akcioni plan raseljavanja biće objavljeni na internet stranici IŽS i internet stranicama svih opština na koje utiče projekat do zvaničnog okončanja projekta.

Dokumenti izvođača koji se odnose na upravljanje ekološkim i društvenim rizicima (kao što su Plan upravljanja saobraćajem, Plan upravljanja žalbama, Kodeks ponašanja građevinskih radnika, itd.) biti javno objavljeni na internet stranicama IŽS-a, izvođača i svih opština na koje projekat utiče najmanje 15 dana pre početka građevinskih radova i ostaće tamo do kraja ove faze.

Komentari na sve objavljene dokumente će odmah po prijemu biti pregledani od strane socijalnih i ekoloških stručnjaka IŽS-a. Glavni komentari će biti uključeni u konačnu verziju dokumenata i objavljeni na internet stranicama IŽS-a i opština na koje projekat utiče nakon saglasnosti EIB-a.

5.2 - Aktivnosti i metode u vezi sa javnim konsultacijama

Aktivnosti angažovanja zainteresovanih strana tokom tekuće faze ESIA će se odvijati u dve različite faze:

- **Izrada ESIA Izveštaja i Akcionog plana raseljavanja** - Za potrebe identifikacije i procene uticaja projekta na životnu sredinu i društvo, Stručni tim će, pored već sprovedenih aktivnosti, komunicirati sa državnim, pokrajinskim i lokalnim javnim telima, stranama na koje projekat utiče i njihovim lokalnim predstavnicima, organizacijama civilnog društva, nevladinim organizacijama i dr. oko tehničkih, ekoloških i društvenih rizika, uticaja i potencijalnih mera ublažavanja. U meri u kojoj je to izvodljivo, ovo će biti povezano sa tekućim procesom procene uticaja na životnu sredinu vođenu po zahtevima na nacionalnom nivou;
- **Objavljivanja ESIA Izveštaja i Akcionog plana raseljavanja** (nakon odobrenja EIB-a).

Tokom prve faze (izrada ESIA Izveštaja i Akcionog plana raseljavanja), angažovanje će biti u obliku javnih i zatvorenih sastanaka, diskusija u formi fokus grupa i pojedinačnih sastanaka sa najvažnijim kategorijama zainteresovanih strana sa akcentom na njihove brige i sugestije u vezi sa verovatnim uticajima projekta.⁸ U meri u kojoj je to izvodljivo, zainteresovane strane će biti ohrabrene da razmotre mere koje treba preduzeti kako bi se izbegla ili smanjila ozbiljnost očekivanih štetnih uticaja i poboljšali pozitivni uticaji. Rezultati konsultacija biće uključeni u pripremu ESIA Izveštaja.

U ovoj fazi, lokalne samouprave igraju važnu ulogu u organizovanju i prenošenju komentara javnosti, dobijenih odvojeno od javnih konsultacija. Već su održane početne konsultacije sa izabranim predstavnicima u opštinama i lokalnim zajednicama na koje projekat utiče. U svakom slučaju, komunikacija sa predstavnicima građana je dopuna, a ne zamena za direktan angažman sa zajednicama na koje projekat utiče.

Prioriteti daljih konsultativnih aktivnosti na projektu će biti:

- a. **Lica na koje projekat direktno utiče** putem (i) intervju sa svim ljudima pogođenim raseljavanjem iz njihovih domova i (ii) socio-ekonomskih istraživanja sa relevantnim procentom ljudi pogođenih eksproprijacijom;
- b. **Lica koji borave u području projekta** kroz planirane javne konsultacije za usvajanje ESIA Izveštaja i Akcionog plana raseljavanja biće pozvana da dostave svoje povratne informacije, komentare i nedoumice (pored stalno otvorenog kanala za podnošenje žalbi);
- c. **Ranjive grupe:** Tokom intervju, posebna pažnja će se posvetiti potencijalnoj ranjivosti pojedinaca pogođenih raseljavanjem iz njihovih domova ili gubitkom sredstava za život zbog ekonomskog izmeštanja.

Rezultati konsultacija predstavljaju važan ulazni podatak za izradu ESIA Izveštaja, u meri u kojoj su dostupni u tom trenutku, imajući u vidu da se očekuje da će nacrt ESIA Izveštaja biti dostavljen na odobrenje pre usvajanja Elaborata o eksproprijaciji.

⁸ Tek nakon objavljivanja plana eksproprijacije biće organizovane javne konsultacije, intervjui i socio-ekonomska istraživanja sa pojedincima na koje direktno utiče eksproprijacija zemljišta i iseljenje iz objekata. To će pomoći u sprečavanju širenja potencijalno netačnih informacija, što je od velikog značaja.

ESIA Izveštaj treba da pruži pregled potencijalnih uticaja raseljavanja i njihovog obima, kao i da naznači da će se njima upravljati kroz razvoj i implementaciju posebnog plana upravljanja, tj. Akcionog plana raseljavanja.

Druga faza angažovanja (objavljivanje ESIA Izveštaja i Akcionog plana raseljavanja) uključivaće javne konsultacije o nacrtu ESIA Izveštaja i Akcionog plana raseljavanja. Ove aktivnosti će voditi IŽS uz podršku Stručnog tima. Broj i mesto održavanja ovih javnih konsultacija biće naknadno utvrđeni.

Format svake aktivnosti angažovanja će zadovoljiti opšte zahteve o pristupačnosti mesta sastanka, tj. događaji vezani za angažovanje će se održavati na mestima kojima mogu lako pristupiti članovi zajednice, koji ne zahtevaju finansijske troškove i kulturološki su prikladni. Ako je potrebno, biće pružena pomoć kako bi se omogućilo ranjivim grupama da prisustvuju sastancima.

Konsultativni sastanci će biti najavljeni najmanje 15 dana unapred na internet stranicama IŽS-a i lokalnih samouprava. Dokumenti će biti postavljeni na internet stranice IŽS-a i lokalnih samouprava na srpskom jeziku. Poster na srpskom jeziku koji se odnose na konsultacije biće istaknuti na lokalnim oglasnim tablama i na svim železničkim stanicama koje su trenutno označene kao službena mesta, najmanje 5 dana pre sastanka.

Konsultacije sa licima i zajednicama na koje projekat utiče na lokalnom nivou će pratiti odgovarajuće učešće državnih i pokrajinskih organa kako bi se svi relevantni akteri informisali o razvoju projekta i stavovima zainteresovanih strana.

Pregled planiranih aktivnosti angažovanja zainteresovanih strana razvrstani po grupama zainteresovanih strana dat je u Prilogu 2 ovog Plana angažovanja zainteresovanih strana. Ova tabela će se ažurirati tokom ESIA procesa, po potrebi. Pored bilo kojih konsultacija planiranih ovim dokumentom, IŽS i Stručni tim će biti otvoreni za sastanke sa zainteresovanim stranama na njihov zahtev i omogućiti im da pokrenu pitanja na druge načine osim onih propisanih ovim dokumentom.

5.3 - Razmena informacija

Predlažu se različite aktivnosti angažovanja zainteresovanih strana kako bi se osigurale smislene konsultacije o aktivnostima projekta. Saopštenja koje obaveštavaju zainteresovane strane o budućim događajima/sastancima, kao i o organizacionim/logističkim aspektima događaja/sastanaka biće plasirane javnosti na više načina, ali prvenstveno putem:

Javnih saopštenja - IŽS će uz podršku opština na koje projekat utiče postavljati oglase na ključnim javnim lokacijama, kao što su oglasne table u lokalnim opštinama/mesnim zajednicama na često posećenim mestima;

Elektronske pošte - Kada je potrebno i primenjivo, IŽS će informisati zainteresovane strane (uglavnom javna tela) o ključnim aktivnostima projekta i drugim aktuelnim vestima;

Medijska saopštenja/najave (prvenstveno lokalne internet stranice, radio i novine) - Ona će se uglavnom odnositi na pružanje ključnih informacija o bitnim fazama projekta i određenim događajima/sastancima u pogledu angažovanja zainteresovanih strana, posebno o javnim konsultacijama;

Usmena komunikacija - Od lokalnih oficira za vezu IŽS-a koji pokrivaju teritorije opština na koje projekat utiče biće zatraženo da informišu predstavnike mesnih zajednica i druge pojedince o događajima koji će biti organizovani u njihovoj opštini/zajednici.

Obim angažovanja zainteresovanih strana biće rodno usklađeni. Stručni tim će obaviti konsultacije sa ranjivim grupama kako bi razumeo njihove zabrinutosti/potrebe u pogledu pristupa informacijama i uslugama, i informisao se o drugim izazovima sa kojima se oni suočavaju kod kuće, na radnom mestu i u svojim zajednicama.

Kada je potrebno i primenjivo, dodatni pristupi koji će se primenjivati za angažovanje zainteresovanih strana obuhvataće:

- Konsultacije u malim grupama ili ulaganje razumnih napora da se sastanci održe putem *online* kanala (Teams, Zoom, Skype itd.);
- Diverzifikaciju sredstava komunikacije i više oslanjanje na *chat* grupe i mobilne aplikacije kao što su WhatsApp, Viber App itd.;
- Tamo gde je neophodno direktno komuniciranje sa osobama ili korisnicima na koje projekat utiče, kanali za direktnu komunikaciju sa svakim pogođenim domaćinstvom će biti odabrani u odnosu na kontekst i sprovodiće se putem specifične kombinacije e-mail poruka, pošte, *online* platformi i telefonskih linija.

Svaki od predloženih kanala angažovanja trebalo bi jasno da specifikuje kako zainteresovane strane mogu pružiti povratne informacije i sugestije.

Zainteresovane strane biće obaveštavane kako se projekat razvija, što uključuje izveštavanje o ekološkim i društvenim uticajima projekta i implementaciji plana angažovanja zainteresovanih strana i žalbenog mehanizma. Godišnji izveštaj o projektu biće objavljen na internet stranicama IŽS-a i opština na koje projekat utiče (gde je to primenjivo).

5.4 - Postojeći komunikacioni kapaciteti i zadaci IŽS-a

Glavne aktivnosti angažovanja zainteresovanih strana u ime promotera će voditi PIU IŽS. Ovu jedinicu u okviru IŽS čine njen rukovodilac, eksperti za socijalna pitanja i pitanja zaštite životne sredine i administrativno osoblje, uz podršku Sektora za pravne poslove i drugih postojećih sektora u IŽS-u. Ova podrška će biti posebno potrebna tokom eksproprijacije zemljišta i raseljavanja ljudi iz njihovih domova. PIU IŽS će služiti i kao informacioni centar na nivou projekta i jedinica za žalbeni mehanizam, nadležan za sve projektne aktivnosti i relevantan za sve zainteresovane strane na koje projekat utiče.

PR menadžer IŽS upravlja Medija centrom, kao organizacionim delom IŽS-a koji je zadužen za komunikaciju sa javnošću. Medija centar obavlja, između ostalog, aktivnosti u pogledu odnosa s javnošću, medijske delatnosti i poslove spoljnog informisanja.

IŽS će redovno ažurirati svoju internet stranicu sa ključnim novinama i izveštajima o ekološkim i društvenim performansama projekta. Internet stranica će takođe pružiti informacije o žalbenom mehanizmu (vidi sledeći pododeljak).

Žalbeni mehanizam: Za projekat će biti uspostavljen poseban mehanizam za podnošenje žalbi.⁹ Namenski materijali za komunikaciju biće kreirani kako bi pomogli lokalnom stanovništvu da se upoznaju sa kanalima podnošenja i procedurama rešavanja žalbi. Precizne informacije o žalbenom mehanizmu biće dostupne i na sajtovima IŽS-a, angažovanog izvođača radova i lokalnih opština na koje projekat utiče.

Obuke, radionice: Ako je potrebno i primenjivo, obuke o različitim društvenim i ekološkim pitanjima biće pružene svakom angažovanom izvođaču i osoblju lokalnih samouprava.

⁹ Detalji o žalbenom mehanizmu su predstavljeni u Poglavlju 7.

5.5 - Predložena strategija angažovanja ranjivih grupa

Projekat će primeniti posebne mere kako bi se osiguralo da ugrožene i ranjive grupe, domaćinstva i pojedinci imaju jednake mogućnosti pristupa informacijama, davanja povratnih informacija ili podnošenja žalbi. Fokus grupe koje su posebno posvećene potencijalno ranjivim grupama (migrantima i ženama) organizovane su kako bi se direktno prikupile informacije o njihovim stavovima i zabrinutostima.

S tim u vezi, važno je da osobe sa invaliditetom dobiju informacije u vezi sa Projektom na pristupačan način i da im se omogući više oblika/mesta komunikacije.

Pokretači ranjivosti biće detaljnije procenjeni i identifikovani tokom predstojeće procene uticaja na životnu sredinu i društvo, uzimajući u obzir gore pomenute grupe.

5.6 - Ažuriranje Plana angažovanja zainteresovanih strana

Ovaj Plan angažovanja zainteresovanih strana služi kao vodič. Sve značajne promene u aktivnostima vezanim za projekat, kao i u njegovom rasporedu, zahtevaće i ažuriranje Plana angažovanja zainteresovanih strana. Ažuriranja bi trebalo da budu jasna i razumljiva zainteresovanim stranama.

IŽS će periodično pregledati listu identifikovanih zainteresovanih strana kako bi se osiguralo da su one strane na koje projekat (i) utiče ili će verovatno uticati i (ii) koji bi mogli imati interes u projektu, adekvatno identifikovane.

6 - ODGOVORNOSTI ZA IMPLEMENTACIJU PLANA ANGAŽOVANJA ZAINTERESOVANIH STRANA

IŽS će generalno biti odgovorna za:

- Dalje planiranje i sprovođenje aktivnosti angažovanja zainteresovanih strana propisanih ovim Planom, kao i drugih potrebnih aktivnosti konsultacija, razmene i objavljivanja informacija;
- Funkcionisanje žalbenog mehanizma;
- Staranje da je za planirane aktivnosti izdvojeno dovoljno ljudskih i budžetskih resursa.

Sledeća tabela opisuje glavne funkcije upravljanja tokom procesa angažovanja zainteresovanih strana.

TABELA 3 – FUNKCIJE I ODGOVORNOSTI UPRAVLJANJA ANGAŽOVANJEM ZAINTERESOVANIH STRANA

Akter	Odgovornosti u vezi sa angažovanjem zainteresovanih strana
PIU IŽS	<ol style="list-style-type: none"> 1. Implementacija žalbenog mehanizma, uključujući održavanje Registra žalbi 2. Imenovanje IŽS oficira za vezu sa lokalnim zajednicama 3. Objavljivanje dokumenata i priprema sadržaja za internet stranicu IŽS 4. Izrada izveštaja za EIB i zainteresovane strane 5. Obezbeđenje putem komunikacije sa generalnim direktorom IŽS da su obezbeđena dovoljna sredstva za planirane aktivnosti 6. Izgrađivanje odnosa sa opštinama i drugim javnim subjektima na koje projekat utiče
Oficiri za vezu IŽS sa lokalnom zajednicom	<ol style="list-style-type: none"> 1. Odgovorni su za komunikaciju sa lokalnim stanovništvom i predstavnicima opština/mesnih zajednica na koje projekat utiče 2. Podrška su funkcionisanju žalbenog mehanizma u skladu sa uputstvima PIU IŽS

Akter	Odgovornosti angažovanja zainteresovanih strana
Medija centar IŽS	<ol style="list-style-type: none"> Sprovođenje aktivnosti promovisanja projekta Sarađuje sa medijima i drugim relevantnim zainteresovanim stranama iz javnog sektora u vezi sa njihovim komunikacijskim aktivnostima od značaja za projekat
Opštine na koje projekat utiče	<ol style="list-style-type: none"> Pružna podršku aktivnostima IŽS u vezi sa organizacijom javnih konsultacija, funkcionisanjem žalbenog mehanizma i objavljivanjem ESIA dokumenata Vrši prijem svake žalbe koja može dovesti do povećane zabrinutosti i davanje ranih upozorenja PIU IŽS o tome
Stručni tim	<ol style="list-style-type: none"> Sprovođenje planiranih javnih konsultacija i razmena informacija koje su propisane ovim Planom angažovanja zainteresovanih strana tokom glavne faze ESIA (do usvajanja Akcionog plana raseljavanja) Održavanje Dnevnika angažovanja zainteresovanih strana do usvajanja Akcionog plana raseljavanja Izrada postera za žalbeni mehanizam, javne konsultacije i informacije o bezbednosti migranata

Materijalna sredstva obezbeđena od strane IŽS:

- Namenski određen prostor za projekat na internet stranici IŽS;
- Dnevnik registra žalbi i Dnevnik angažovanja zainteresovanih strana (po mogućnosti oba elektronska);
- Ostali materijalni resursi, kao što su štampani dokumenti (dokumenti, posterit itd.), biće korišćeni na osnovu potreba projekta.

Kako bi se osigurala uspešna primena Plana angažovanja zainteresovanih strana, projekat će se oslanjati na postojeće sektore u okviru IŽS, metode i procedure za razmenu informacija. Ako bude potrebno, IŽS će mobilisati dodatne ljudske i materijalne resurse za sprovođenje Plana angažovanja zainteresovanih strana i upravljanje žalbenim mehanizmom. Godišnji budžet za sprovođenje aktivnosti angažovanja zainteresovanih strana biće predviđen Planom upravljanja životnom sredinom i društvenim pitanjima (ESMP).

Imajući u vidu da se na ovom projektu očekuje angažovanje različitih (pod)izvođača, IŽS će kroz dokumentaciju o javnoj nabavci radova i ugovorima sa (pod)izvođačima osigurati sledeće:

- Dobre odnose između angažovanih (pod)izvođača i zainteresovanih strana, posebno opština i lokalnog stanovništva na koje projekat utiče;
- Usklađenost postupanja angažovanih (pod)izvođača sa standardima i obavezama propisanim ovim Planom angažovanja zainteresovanih strana;
- Da je osoblje (pod)izvođača organizovano, obučeno i iskusno u izvršavanju zahtevanih standarda i obaveza angažovanja zainteresovanih strana;
- Praćenje aktivnosti (pod)izvođača u vezi sa angažovanjem zainteresovanih strana.

Nakon angažovanja (pod)izvođača, deo odgovornosti PIU IŽS može se preneti na (pod)izvođače. IŽS će osigurati praćenje usklađenosti aktivnosti angažovanih (pod)izvođača sa odredbama ovog Plana angažovanja zainteresovanih strana.

S obzirom na fazu projekta, Plan angažovanja zainteresovanih strana će biti ažuriran kako se projekat bude razvijao i kako se bude dodavalo više upravljačkih funkcija i odgovornosti.

7 - ŽALBENI MEHANIZAM

Ovaj deo Plana angažovanja zainteresovanih strana sadrži osnovne informacije o organizaciji žalbenog mehanizma na projektu, kao i uputstva za postupanje službenika IŽS zaduženih za implementaciju žalbenog mehanizma. Istovremeno, sadrži adrese za podnošenje žalbi i informacije o postupku donošenja odluka, uključujući i obrazac za žalbe (Aneks 6). Građani i druge zainteresovane strane biće blagovremeno informisani

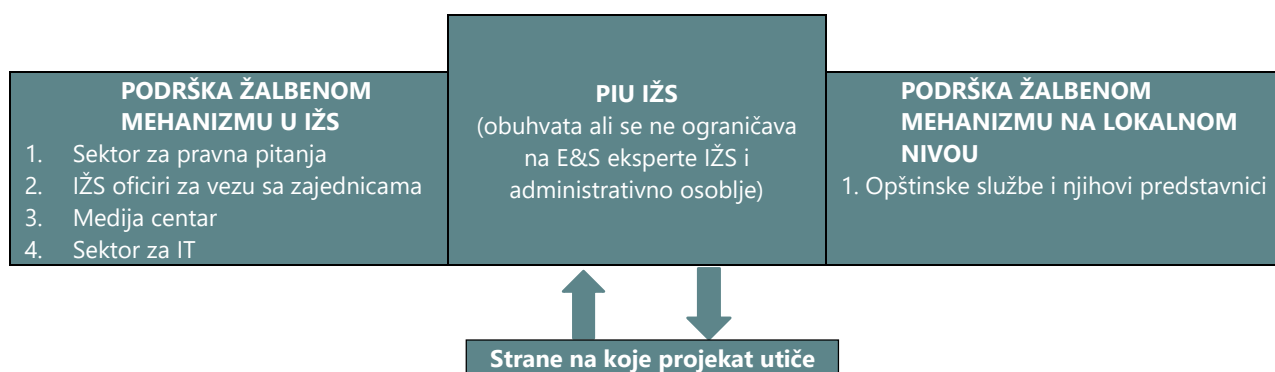
putem internet stranica promotera i pogođenih opština i lokalnih oglasnih tabli o funkcionisanju žalbenog mehanizma i kanalima za podnošenje žalbi u svim fazama projekta.

7.1 - Pregled žalbenog mehanizma

PIU IŽS će se baviti žalbama koje proizilaze iz projekata koji su u toku. Glavnu ulogu u PIU IŽS preuzimaju rukovodilac PIU, ekspert za socijalna pitanja i ekspert za zaštitu životne sredine u IŽS (zajedno: E&S eksperti IŽS) uz podršku administrativnog osoblja. IŽS će biti odgovoran za celokupnu administraciju žalbi.

Žalbeni mehanizam bi trebalo da bude direktan kanal za rešavanje zabrinutosti, pitanja, predloga ili žalbi zainteresovanih strana u svim fazama projektnog ciklusa. Pitanja koja se odnose na njega mogu se baviti:

- Stvarnom štetom, povredom prava ili gubicima (ili potencijalnom štetom);
- Neželjenim incidentima uključujući neprikladno ponašanje osoblja angažovanog na projektu;
- Realizacijom projekta koji odstupa od zvaničnog plana;
- Opštom zabrinutošću ili čak komentarima u vezi sa projektom.

SLIKA 8 – OKVIRNA ORGANIZACIJA ŽALBENOG MECHANIZMA

Informacije o pristupu žalbenom mehanizmu biće dostupne pre objavljivanja nacrtu Akcionog plana raseljavanja na:

- Internet stranici IŽS, kao i na stranicama svih lokalnih samouprava na koje projekat utiče;
- Oglasnim tablama (na često posećenim mestima) svih lokalnih opština na koje projekat utiče;
- Na svim železničkim stanicama/stajalištima koja su trenutno u oficijalnoj upotrebi - kao što je navedeno u Prilogu 4.

IŽS će saradivati sa lokalnim samoupravama u zajedničkim naporima na uspostavljanju funkcionalnog žalbenog mehanizma i informisanju zainteresovanih strana o ulozi i funkciji ovog mehanizma, kontakt osobama, kanalima za prijem i procedurama za podnošenje žalbe. IŽS će organizovati svoje oficire za vezu sa zajednicom da pokriju šira područja nekoliko naselja i/ili opština pružajući podršku PIU IŽS u dvosmernoj komunikaciji sa lokalnim zvaničnicima i stanovništvom.

7.2 - Postupak i administracija žalbi

Svaka žalba može biti predmet žalbenog mehanizma nezavisno da li je upućena preko kutije za žalbe, telefonom, poštom, e-poštom, preko oficira za vezu ili lokalne samouprave na koju projekat utiče. IŽS će uspostaviti kanale komunikacije sa pogođenim opštinama koje će direktno ili preko oficira za vezu proslediti PIU IŽS sve relevantne žalbe primljene od lokalnog stanovništva ili organizacija. Evidentiranje žalbe u okviru žalbenog mehanizma ne isključuje niti sprečava podnosioca žalbe da zatraži rešenje u bilo kom trenutku od zvaničnog državnog organa,

pravosudnih ili drugih, koji su predviđeni pravnim okvirom Srbije (sudovi, inspekcije, ombudsman itd.).

Primljene žalbe biće registrovane u Registru žalbi i potvrđene podnosiocu u roku od 7 dana od evidentiranja. Klasifikacija žalbi će se zasnivati na karakteristikama podnosioca žalbe (npr. ugrožene grupe, osobe sa invaliditetom, itd.) i prirodi žalbe.

Nakon evidentiranja, u okviru žalbenog mehanizma biće izvršena brza procena kako bi se proverila priroda žalbe i utvrdio stepen njene ozbiljnosti. U roku od 7 dana od evidentiranja, žalbe će biti dodeljene nadležnom ekspertu ili sektoru, dok će podnosiocu žalbe biti potvrđeno da je slučaj registrovan i u kratkom roku biće obavešten o planiranim radnjama i nadležnoj jedinici (ekspertu). Zatim će žalba biti ispitana i pokušaće se da se problem razume iz perspektive podnosioca žalbe, kao i da se razume koje radnje on/ona zahteva. U okviru žalbenog mehanizma biće istražene činjenice i okolnosti, a zatim će se formulisati odgovor podnosiocu žalbe. Podnosioca žalbe treba obavestiti o konačnoj odluci najkasnije 30 dana nakon evidentiranja žalbe. Zatvaranje žalbe dolazi nakon provere implementacije rešenja. U slučaju vanrednih situacija, sve faze ovog procesa biće maksimalno skraćene.

Rešenje će sadržati informaciju o žalbi, jasnu odluku i preporuke za pravni lek i biće predložene mere za izmenu budućeg ponašanja koje je dovelo do žalbe, kao i predložene mere za kompenzaciju ukoliko mere ublažavanja ne mogu otkloniti štetu ili povredu. Odluka će biti u pisanoj formi i biće dostavljena licu koje je podnelo žalbu, kao i svakom drugom licu ili subjektu na koje će se preporuka i mere primenjivati ili na koje zakon obavezuje. Ukoliko podnosilac žalbe prihvati odluku (ili ako se utvrdi da je potrebno hitno rešavanje) i ako postoji mogućnost da se pokrenuto pitanje reši, proces žalbenog mehanizma treba da se sprovede brzo i efikasno.

Sve žalbe se mogu podneti anonimno. U slučaju anonimne žalbe, u okviru žalbenog mehanizma biće ispitana žalba i doneta konačna odluka koja će biti objavljena na oglasnoj tabli gde je žalba podneta.

PIU IŽS će voditi evidenciju registra žalbi, koja će uključivati žalbe primljene kroz sve kanale za prijem, uz sve potrebne elemente za razvrstavanje žalbi prema polu i drugim bitnim karakteristikama osobe koja je evidentira, kao i prema vrsti žalbe. Lični podaci svakog podnosioca žalbe biće zaštićeni Zakonom o zaštiti podataka. Sadržaj Dnevnika registra žalbi predstavljen je kao Prilog 5 ovog dokumenta.

Angažovani (pod)izvođač će usvojiti svoju proceduru žalbenog mehanizma u skladu sa ovim Planom angažovanja zainteresovanih strana najmanje 15 dana pre početka izvođenja građevinskih radova. Angažovani (pod)izvođači će odrediti osobu odgovornu za komunikaciju sa PIU IŽS.

Zainteresovane strane se podstiču da pošalju sve žalbe, nedoumice i upite kontaktu navedenom u sledećoj tabeli:

TABELA 4 – KONTAKT PODACI PIU IŽS

Opis	Kontakt detalji
Strana nadležna za implementaciju:	IŽS
Glavni kontakt:	Ana Kopren, Ekspert za socijalna pitanja, IŽS
Adresa:	Nemanjina 6, 11 000 Beograd
E-mail:	ana.kopren@srbrail.rs

7.3 - Odgovornosti PIU IŽS, praćenje i izveštavanje o žalbama

PIU IŽS će biti odgovoran za:

- Sprovođenje procedure žalbenog mehanizma;
- Održavanje dnevnika registra žalbi u vezi sa primljenim žalbama;
- Razmenu informacija sa opštinama na koje projekat utiče i (pod)izvođačima o podnetim žalbama;
- Prikupljanje i analizu kvalitativnih podataka i objavljivanje i dostavljanje EIB-u polugodišnjih izveštaja o radu žalbenog mehanizma;
- Praćenje otvorenih pitanja i predlaganje mera za njihovo rešavanje.

Polugodišnji projektni izveštaji EIB-u će uključivati informacije o statusu implementacije žalbenog mehanizma kako je propisano u Tabeli 5.

8 - PRAĆENJE I IZVEŠTAVANJE

8.1 - Izveštavanje EIB-a i interno izveštavanje u IŽS-u

Promoter je dužan da prati sprovođenje ovog Plana angažovanja zainteresovanih strana i funkcionisanje žalbenog mehanizma, kao i da o tome podnosi izveštaje EIB-u. Nakon potpisivanja ugovora o zajmu, IŽS će biti odgovoran za izradu izveštaja o praćenju, za dokumentovanje ekoloških i društvenih uticaja projekta i njihovo podnošenje EIB-u na polugodišnjoj osnovi. Ovo će predstavljati deo opštih zahteva za izveštavanje o napretku po odgovarajućem finansijskom ugovoru.

Izveštaji će uključivati odeljke posvećene angažovanju zainteresovanih strana i mehanizmu za podnošenje žalbi. Tabela 5. predlaže sveobuhvatan skup pokazatelja koji se odnose na učinak angažovanja zainteresovanih strana. Ispunjenost ovih indikatora će se meriti prema informacijama iz Dnevnika angažovanja zainteresovanih strana i Dnevnika registra žalbi.

PIU će prikupljati periodične interne izveštaje o žalbama, upitima ili incidentima, zajedno sa statusom implementacije povezanih korektivnih/preventivnih mera. PIU bi trebalo da koristi ove informacije kako bi prepoznao oblasti u kojima je potrebno ojačati angažovanje zainteresovanih strana i gde su neophodni dodatni finansijski ili ljudski resursi i obuka. PIU će na odgovarajući način izveštavati rukovodstvo IŽS, u skladu sa internim pravilima unutar IŽS.

8.2 - Izveštavanje zainteresovanih strana

Što se tiče izveštavanja, IŽS će uspostaviti kanal za izveštavanje prema zajednicama i pojedincima na koje projekat utiče.

Informacije o aktivnostima javnog angažovanja preduzetih u okviru projekta tokom godine treba da se prenesu zainteresovanim stranama objavljivanjem posebnog godišnjeg izveštaja o interakciji sa zainteresovanim stranama – objavljenog na internet stranici IŽS i internet stranicama opština na koje projekat utiče (ako je primenjivo).

Ovaj izveštaj treba da sadrži broj i vrstu konsultacija i sastanaka, broj žalbi primljenih u periodu izveštavanja, kao i broj onih rešenih u propisanom roku, broj objavljenih/emitovanih materijala u medijima.

U okviru navedenog načina izveštavanja, IŽS će učiniti dostupnim relevantne informacije zainteresovanim stranama o tome kako su njihovi stavovi uključeni ili na drugi način obrađeni tokom projektovanja i planiranja građevinskih radova, zajedno sa svim merama ublažavanja i/ili kompenzacijskim/popravnim merama, ili razlozima protiv.

Stručni tim će podržati IŽS u izradi izveštaja do kraja glavne faze ESIA (tj. do usvajanja Akcionog plana raseljavanja).

TABELA 5 – POKAZATELJI PRAĆENJA (POKAZATELJI UČINKA ANGAŽOVANJA ZAINTERESOVANIH STRANA)

Pokazatelj	Način praćenja	Nadležan	Frekvencija
Angažman sa stranama na koje projekat utiče			
Broj, datum i mesto održavanja sastanaka/konsultacija sa stranama na koje projekat utiče i broj učesnika na sastancima	Zapisnik sa sastanka	PIU IŽS	Na 6 meseci
Ranjive grupe/pojedinci informisani o projektu; broj, datum, lokacija i vrsta sastanaka/komunikacije sa ranjivim grupama/pojedincima	Zapisnik sa sastanka/anketa	PIU IŽS	Na 6 meseci
Broj muškaraca i žena koji su prisustvovali svakom od gore navedenih sastanaka	Spisak učesnika/Izveštaj	PIU IŽS	Na 6 meseci
Za svaki sastanak, broj i priroda primljenih komentara, dogovorene aktivnosti, status tih radnji i način na koji su komentari uključeni u sistem upravljanja životnom sredinom i društvenim pitanjima u okviru projekta ili izrade dizajna projekta	Zapisnik sa sastanka	PIU IŽS	Na 6 meseci
Angažovanje sa ostalim zainteresovanim stranama			
Broj i priroda aktivnosti angažovanja sa drugim zainteresovanim stranama, razvrstanih po kategoriji zainteresovanih strana (Vlada i Pokrajinski organi, nevladine organizacije, itd.)	Zapisnik sa sastanka	PIU IŽS	Na 6 meseci
Žalbeni mehanizam			
Broj primljenih žalbi razvrstanih prema polu podnosioca žalbe i načinu prijema (telefon, e-mail, diskusije)	Dnevnik žalbi	PIU IŽS	Na 6 meseci
Broj primljenih žalbi od lica na koje projekat utiče i drugih (spoljnih) zainteresovanih strana	Dnevnik žalbi	PIU IŽS	Na 6 meseci
Broj žalbi koje su (i) otvorene, (ii) otvorene više od 30 dana, (iii) one koje su rešene i zatvorene (iv) broj odgovora koji nisu zadovoljili podnosiocima žalbi (v) broj žalbi upućenih sudu/drugim državnim organima.	Dnevnik žalbi	PIU IŽS	Na 6 meseci
Prosečno vreme trajanja postupka rešavanja žalbi, razvrstano po polu podnosioca žalbi i kategorijama žalbi	Dnevnik žalbi	PIU IŽS	Na 6 meseci
Trendovi u vremenu i poređenje broja, kategorija i lokacija žalbi sa prethodnim periodima (analitika)	Dnevnik žalbi	PIU IŽS	Na 6 meseci